

ALUTAGUSE

valla leht

nr 12 (60) detsember 2022

TASUTA

www.alutagusevald.ee

Rahulikke jõulupühi, rõõmsat ja õnnelikast uut aastat!

Alutaguse vallavalitsus ja -volikogu

Alutaguse vald

Ukraina õhtu

Hille Väljaotsa
Iisaku raamatukogu vanemraamatukoguhoidja

Oli meeldiv koos Alutaguse Huvikeskuse perega sisustada sündmus, mis läks hinge nii tegijatele kui külalistele.

Sõda Ukrainas on meid kõiki puudutanud, vähemalt ükskõikseks pole ta meie inimesi jätnud. Seda näitas ka asjaolu, kui võrd palju leidis vallaelanikke, kes kodusid ja annetasi villaseid esemeid, mis sooja südamega on nüüdseks Ukraina poole teele saadetud. Loodame, et soojad kindad-sokid, mütsid-sallid, vestid-kampsunid aitavad paljudel Ukraina elanikel külma talve üle elada. Tegelikult on see vaid pisku, millega meie saame aidata... Aga hinges oleme kogu Ukraina rahvaga, olles kindlad, et see hirmus sõda saab ükskord võidetud ja meie südames valitseb ainult suur rõõm ja uhkus.

24. novembril, mil sõja algusest möödus üheksa kuud, kogunes Iisaku raamatukogusse märkimisväärselt suur hulk inimesi nii lähedalt kui kaugemalt. Rõõm oli

Ukraina külaliste üle, kes on leidnud tööd Alutaguse vallas. Nii esines ukraina rahvalauludega meile Iisaku Kunstide Kooli kitarriõpetaja Lena. Oma elust Eestis ja tööst Atsalamas Tagavälja talus kõneles Natalja. Tema oli ka oma ukrainapärase küpsetistega katnud meie kohvilaua. Aitäh teile!

Iisaku rahvamaja regilauluansambli "Silmaline" kõlas vapustav ukraina sõjahümn "Punane lodjapuu aasal", ukraina keeles „Oj y luzi червона калина“, mida kuulati pisarsilmil ja püsti seistes. „Silmalise“ liikmed olid üritusel villaste sokkide väel, mis sobitus sümboliliselt MTÜ Slava Ukraini ja MTÜ Eesti Rahvamajade Ühingu projekti „Sooja südamega Ukrainasse“ villaste esemete kogumisega. Meie vallast annetati Ukrainasse saatmiseks 181 paari sokke, 45 paari kindaid, 22 salli, 11 mütsi, 10 kampsunit ja üks paar sääriseid. Tänu valla elanikele panustamast!

Sel imelisel küünlavalgusõhtul, mis (alles tagantjärele mõeldes) sümboliseeris olukorda Ukrainas, kus väga paljud elanikud on ilma elektrita, esitles poetess Virve Osila oma värskest ilmunud raamatut „Noppeid“ ja luges luulet, mis on sündinud hingevalust seoses Ukraina sõja koledustega ja kannatustega.

Üks luuletus oli paberile saanud vast sama päeva hommikul, 24. novembril:

Virve Osila. Fotod Liivi Mölder

Ukraina lapsed, kes eostati üheksa kuu eest, sünnivad täna.
Nad kuulavad kasvades emade südametukseid; toituvad nende verest ja armastusest, aga ka varjumisruttust ja pagemisängist, lõikavast leinast ja voogavast valust; seestpidi söövast surmahirmust, maadliki murdvast murest ning vahkvihaast vaenlase vastu. Võõrad koletised on üheksa kuud tapnud täna sündivate laste vanemaid ega kõhkle tapmast ka täna sündivaid lapsi; nad lõhuvad jätkuvalt kodusid, purustavad linnu ja külasid, rüvetavad maad ja põletavad põlde. Nad võtavad soojuse ja valguse ning varastavad laste hälle ja voodeid. Nad on nagu lohed, kelle maharaiutud peade asemele kasvavad uued, veel ahnemad, veel näljasemad, veel tapahimulisemad. Kõrgete müüride taga veel kõrgemas verevärvil viisnurgaga tornis istub nende esikoletis, Lohe Gorõnõtš, südame ja külmasilmne tundetu tõbras, kelle prinkidel põskedel pole ainsatki emotsioonikurdu. Tema, timuka käeviipele kuuletuvad kõik – tittedest raukadeni, sõduritest kindraliteni. Pikki aastaid on nad enestes korrutanud viha ja jaganud kadedust, ristsugutanud vaenu vaimupimedusega ning süüdanud sõjatõrviku Euroopa südames. Üheksa kuuga on nad sünnitanud tuhandeid koerakoonlasi; silmituid, südameid, siledapõskseid, kelles pole kübetki inimlikkust, sest vihast signuule on teadmata armastuse tähendus. Täna sünnivad lapsed, kes eostati üheksa kuu eest armastuse vägeva väega, nende silmis on lubadus, et peagi pürgivad päevalilled taas päikese poole; nende väikestes rusikasse surutud kätes on aimata töökust ja tegusust, et tõsta Ukraina tuhast; nende lalinas on lodjapuuokste sosin, mis lohutab, sisaldades usku ja unistusi. Meie kõikide südameid täitev lootus ja usk ja armastus valgustab tänaste vastsündinute hirmrasket teed läbi pimeduse. Nemad väärivad tulevikku ja tulevik vajab neid. Need lapsed, kes täna sünnivad, suudavad surmata viimasegi lohe, et jätkuks ja kestaks elu koletistevabal kodumaal. Slava Ukraini! Gerojam Slava!

18. detsembril kell 11-14
PAGARI SELTSIMAJAS

PAGARI PIPARKOOGIMAJA

jõulutoad

MUINASJUTUHOMMIK:
"Õpetlikud muinaslood"

JÕULUKAUNISTUSTE TÖÖTOAD:
jõuluehted kuusele või aknale

PIPARKOOGIDE TÖÖTUBA

• Jõuluteemaline FOTONURK • Väike JÕULULAAT
• Vanade JÕULUEHETE NÄITUS

TASUTA

On jälle jõuluaeg

IISAKU SEGAKOORI KONSERT
koos üllatusesinejatega

18. DETSEMBRIL KELL 16
IISAKU RAHVAMAJAS

www.ALUTAGUSEHUVIKESKUS.EE

30. detsembril 2022 kell 19
MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

AASTALÕPUPIDU

Tantsuks ansambel
NUKKER KÜKEKE

Kabareeprogramm
tantsutrupilt **CIARA**

Laudade katmine piduliste endi poolt
Üksed avatud alates kell 18:30

Piletid kuni 21. detsembrini 8€, hiljem 10€.
Piletid müügil Mäetaguse rahvamajas või Fienta piletimüüjakeskkonnas.
Lisainfo ja laudade broneerimine huvikeskus@alutagusevald.ee või 5366980.

31. detsembril kell 21.00
IISAKU RAHVAMAJAS

AASTA-VAHETUS

rahvamajas

Vaatame tagasi möödunud aastasse ja piilume uude

Tantsuks ansambel
ExPert

Pilet eelmüügist 6€, peopäeval 8€, laudade broneerimine tel. 58866418

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

24.11.2022

Marin Grüning
vallavolikogu sekretär

- SA Alutagusemaa juhatuse liige ja Alutaguse valla korraldus- ja spetsialist andsid ülevaate parkimise korraldusest valla territooriumil asuvates tasulistes parklates.
- Otsustati anda Alutaguse Vallavalitsusele volitus valla nimel sõlmida haldusleping SA-ga Alutagusemaa parkimise korraldamiseks aastateks 2023 – 2026.
- Otsustati tunnustada osaliselt kehtetuks Katase külas Tuulekoja väikekoht 9 detailplaneering.
- Otsustati tunnustada osaliselt kehtetuks Mäetaguse alevikus Pargitaguse elamurajooni detailplaneering.
- Otsustati anda nõusolek vallale kuuluva Pargi tn 3 ja Mehntack OÜ-le kuuluva Pargi tn 1 vahelise piiri muutmiseks ja valla omandis oleva kinnisasja pindala vähendamiseks ligikaudu 1790 m² võrra, vastavalt maakorralduskavale. Võõrandada Pargi tn 3 katastriüksusest vähendatav maa-ala Mehntack OÜ-le otsustuskorras tasuta koos kinnistul asuva suplusmaja ehitistega. Anda üle raamatupidamises arvel olev põhivara jääkmaksumusega bilansist bilanssi Mehntack OÜ-le.
- Otsustati anda nõusolek vallale kuuluva Illuka külas asuva Valla kinnistu jagamiseks kaheks iseseisvaks katastriüksuseks. Jagamise käigus moodustada Valla katastriüksus ligikaudse pindalaga 13551 m² ja Tankla katastriüksus ligikaudse pindalaga 5760 m².
- Otsustati kehtestada „Alutaguse valla teede kord“, mille eesmärgiks on koos riigi ja valla vastavate õigusaktidega sätestada valla haldusterritooriumil asuvate kohalike teede suhtes esitatavad nõuded, tee omaniku ja liikleja õigused ja kohustused, reguleerida teehoiu, tee kasutuse ja kaitse korraldamist ning lumetõrje teostamist erateedel.
- Otsustati kinnitada revisjonikomisjoni poolt teostatud kontrolli tulemus Alutaguse valla rahvusvaheliste projektide (sh eelarvelise raha sihipärane kasutamine) kohta.
- Otsustati anda Katase partisanide mälestuskivi üle Vaivara Sinimägede Muuseumile.
- Vasknarvas asuv mälestusmärk on plaanis ümber kujundada ja kalmistule transportida, tegevused korraldab vallavalitsus. Volikogu seisukoht on, et avalikust ruumist tuleb mälestusmärgid eemaldada vastavalt kokkulepetele, mida volikogu on eelnevatel istungitel teinud.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused on leitavad dokumendiregistris: delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/
Volikogu istungi video: www.alutagusevald.ee/istungid-2022-ii-koosseis

Detailplaneeringud

Alutaguse Vallavolikogu tunnistas 24.11.2022 otsusega nr 76 Mäetaguse Vallavolikogu poolt 2007. aastal kehtestatud Pargitaguse elamuala detailplaneeringu Kooli tn 8 ja Kaevu tee katastriüksuste osas kehtetuks.

Detailplaneeringu koostamise peamine eesmärk oli reformimata riigimaa ja Peenemäe kinnistu elamukruntideks jagamine ning mõisa ja mäe puhkeala vahelise kergliiklustee rajamine. Planeeringu alusel on maakorraldustoimingud läbi viidud ja elamukruntide osas on planeeringu elluviimist alustatud Pargitaguse tänava piirkonnast. Pargiäärsele alale on moodustatud elamumaa sihtotstarbega Kooli tn 8 krunt ja see piirneb Kaevu tee krundiga, mille kaudu oli kavandatud juurdepääs Kooli tn 10 asuvale puurkaevule. Mõlemad krundid on valla omandis. Kooli tn 8 on üldplaneeringu kohaselt ühiskondliku hoone maa ja see on kavandatud hoolekeskuse teenuste laiendamiseks. Selle kasutamise vajadus elamumaana puudub.

Detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine Kooli tn 8 ja Kaevu tee kinnistute osas ei takista detailplaneeringu terviklahenduse elluviimist ülejäänud planeeringualal. Detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistamise otsusega on võimalik tutvuda Alutaguse valla dokumendiregistris: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/dokument/5617223.

***

Alutaguse Vallavolikogu tunnistas 24.11.2022 otsusega nr 75 Alajõe Vallavolikogu poolt 2011. aastal kehtestatud Katase küla Tuulekoja väikekoht 9 kinnistu detailplaneeringu osaliselt kehtetuks.

Detailplaneeringu alusel moodustati endise Tuulekoja suvilähistu maa-alal kaks elamumaa krunti - Tuulekoja vkt 9 ja Tuulekoda vkt 9a. Planeeringu kohaselt oli mõlemale krundile lubatud ehitada kaks hoonet ehitisealuse kogupinnaga kuni 100 m² ja kõrgusega kuni 8 m. Kruntide omanik soovis planeeringu elluviimisest Tuulekoja vkt 9 katastriüksusel loobuda ning kasutada krunti üldplaneeringust tulenevate tingimuste kohaselt (maksimaalne täisehitus 20% ja hoonete kõrgus kuni 6,5 m). Planeeringu osaliselt kehtetuks tunnistamisel on tagatud planeeringu elluviimine Tuulekoja vkt 9a krundi osas.

Detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistamise otsusega on võimalik tutvuda Alutaguse valla dokumendiregistris: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/dokument/5617244.

Talv toob postiteenustes muudatusi

Natalja Tervinski
Omniva postiasutuste
Ida piirkonna juht

E-kaubandusega koos on kasvanud pakide saatmine pakiautomaatides ja väheneb postipunktides kohapeal teenuste kasutamine. Alutaguse valla ja Omniva esindajate kohtumisel vaatasime üle valla posti- ja pakiteenuste korralduse ning mahud ning leppisime kokku teenuste ajakohastamise.

Mäetagusel ja Tudulinna toob edaspidi postiteenused koju personaalne kirjandja

Vähese teenuste kasutamise tõttu kohapeal suletakse Mäetaguse postipunkt 2. jaanuaril ja Tudulinna postipunkt 13. veebruaril,

kuid postiteenus ei kao kuhugi, vaid seda hakkab tooma koju või tööle personaalne kirjandja. Pakke saab saata-saada hiljuti paigaldatud Mäetaguse uuest pakiautomaadist, aga ka Iisaku pakiautomaadist. Tavapärast jätkab tööd Iisaku postipunkt.

Kuidas tellida personaalset kirjandjat?

Soovid saata või saada pakki? Vajad postmarki, ümbriku või pakendit? Tasuda arveid või saata kirja? Kutsu postiteenusteks koju või tööle **personaalne kirjandja!** See on tasuta, kui elad postiasutustest kaugemal kui 5 km, lähemalt tuleks maksab 5 eurot. Kehtivad täpselt samad hinnad kui postiasutuses ja maksad ainult ostetavate postiteenuste eest. Kirjakandja müüb postmarke, ümbrikke või paneb

kliendi eest kirjad ja pakid teele. Samuti saab tasuda arveid, võtta vastu pakke ja kirju ning tellida ajalehti ja ajakirju.

Tellimiseks helista personaalse postiteenuse telefonil **6643 330!** Või kirjuta www.omniva.ee/era/abiinfo/kirjakandja_tellimine. Märgi soov ja aadress. Sinuga võetakse ühendust ja lepitakse kokku teenindamise aeg. Tellimust tullaakse täitma üldjuhul juba järgmisel tööpäeval, aga mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul ajavahemikus kell 8-17.

Vähe kasutatavad kirjastid eemaldatakse

Traditsiooniline kirjade saatmine väheneb üle Eesti. Alutaguse vallas on 42 kirjastit, neist kahekümmes on vähem kui 5 kirja kuus või pole ühtegi. Seetõttu eemaldatakse lähiajal vähe kasutatavad kirjastid. Need on Vasavere, Jõuga, Tammetaguse, Kaidma, Kivinõmme, Ohakvere, Remniku, Smolintsa, Kuningaküla, Agusalu, Ereda, Arvila, Permisküla, Katase, Kuru, Jõetaguse, Kalina, Väike-Pungerja, Roostoja ja Konsu kirjastid. Senise kolme korra asemel nädalas, hakatakse kirjaste tühendamata nüüd viis korda nädalas. Kui kirjastit või postiasutust ei ole läheduses, siis saab kirju saata ka personaalse kirjandja abil.

Postmarkide ja ümbrike edasimüüjate arv suureneb

Soov on koostöös vallaga laiendada kohalike ettevõtjate või asutustega postmarkide ja ümbrike edasimüügi kohti, et suurendada postitoodete valikut ja kättesaadavust. Postmarke, ümbrikke, postkaarte jt tooteid saab osta ka Omniva e-poest.

Omniva e-poe postitoodete valik on mitmekülgne!

Omniva e-poest leiab laia valiku postmarke, postkaarte, pakendeid, postkaste, mida saad tellida nii postkasti, kulleriga kui pakiautomaati. Lisaks saab tellida enda kujundusega postmarke ja postkaarte. Filateeliahuviilistele on suurim valik filateeliatooteid ning numismaatikud saavad soetada Eesti Panga münte. Valikus on ka loodussõbralikest materjalidest pakendit, villaümbrikud jt tooted.

MÄETAGUSE UUS PAKIAUTOMAAT OOTAB PAKKE SAATMA!

Omniva paigaldas koostöös kohaliku omavalitsusega uue pakiautomaadi Mäetaguse bussijaama, Kooli tn 7.

Pakiautomaati tühjendatakse esmaspäevast laupäevani kell 9.30. Saadeti saab saata Omniva pakiautomaatidesse Eestis, Lätis ja Leedus, postkontoritesse või tellida kulleriga kohale viimine. Lisaks saab saata kuni L suuruses 38 x 39 x 64 cm ja kuni 30 kg pakki ka Euroopa Liidu piires. Omniva pakiautomaadid asuvad õues ja on ligipääsetavad 24 h ööpäevas. Pakiautomaat juba töötab ja pakke saab juba saata-saada!

Jääl liiklemisel ohutus ennekõike

Rasmus Pärn, Madis Mardu
piirkonna piirivalvurid

Talvel, kui miinuskraadid katavad veekogu jääga, muutuvad need inimeste jaoks atraktiivseteks külastuskohtadeks. Liiklemine jääl peab olema esmajärjekorras ohutu ning ei tohi eeldada, et kogemustest tulenevalt midagi ei juhtu. Siinkohal tuleb politsei meelde piiriveekogu jää viibimise nõudeid ning annab nippe ohutumaks liiklemiseks.

Kohustuslik registreerimine piiriveekogule on oluline eelkõige inimese enda ohutuse pärast, et piirivalve teaks, kas inimene on jõudnud turvaliselt kaldale. Seda saab teha iseseisvalt veebilehel www.piiiriveekogu.ee, kus tuleb esmalt luua kasutajaprofiil ja peale mida saab

veekogule mineku registreerida sealsamas veebilehel või saates sõnumi numbrile +372 57000001. Sõnumi teel registreerimiseks saada veekogule minnes sõnum tekstiga "Algus" või "A" ning veekogult tagasi tulles tekstiga "Lopp" või "L".

Jääle minnes tuleks võimalusel kanda spetsiaalselt kalameestele mõeldud ujuvaid riideid, riputada jäänaasklid kaela, laadida telefoni aku täis ja panna mobiiltelefon veekindlasse ümbrisesse ning kindlasti teavitada lähedasi, kuhu piirkonda minnakse ja millal plaanitakse tagasi tulla.

Julgustame kogukonda teavitama häirivatest sündmustest või tavapäratutest liikumistest. Iga infokild piirivõõndis on oluline, kuna see aitab kaasa turvalisuse tagamisele. Kui märkate, et kellegi elu või vara on ohus või vajate kiiret abi, tuleb alati helistada kohe hädaabinumbrile 112.

Jäälõude kohta saate informatsiooni Politsei- ja Piirivalveameti kodulehel www.politsei.ee/et/jaeeolud.

Siinkohal kutsume jätkuvalt kaasama piirkonna piirivalvurit küla koosolekutele või väiksmatele aruteludele, kus on oluline anda nõu erinevates turvalisuse küsimustes.

Piirkonna piirivalvurite Rasmus Pärnaga saab ühendust telefonil 333 1654 või 5788 0634 või kirjutades aadressile rasmus.parn@politsei.ee ja Madis Marduga 333 1654 või 5191 9036 või kirjutades aadressile madis.mardu@politsei.ee.

Jäätmete liigiti kogumise võimalustest vallas

Alutaguse Vallavalitsus

Tänase seisuga on Alutaguse vallas korraldatud jäätmeveo raames võimalik ära anda ainult segaolmejäätmeid. 2019. aastal Ekovir OÜ-ga sõlmitud hankelepingut pikendati 2022. aastal ning see kehtib kuni 31. märtsini 2024 hõlmates kogu Alutaguse valla haldusterritooriumit (varasemalt olid osad piirkonnad hõlmatud vabaturuga).

Arvestades, et korraldatud jäätmeveo hange viidi läbi mitu aastat tagasi vastavalt nõuetele, mis erinesid mõneti tänastest, võib vaid Keskkonnaameti kogutavaid statistilisi numbreid vaadates jääda mulje, justkui ei oleks Alutaguse vallas võimalik jäätmeid liigiti koguda. Hiljemalt 2025. aastaks tuleb ringlusse suunata vähemalt 55% majapidamises tekivatest jäätmetest, mis eeldab jäätmete nende tekkekohal liigiti kogumist. Niisiis on vallavalitsus omalt poolt loonud valla elanikele mitmeid täiendavaid võimalusi jäätmete sorteerimiseks ning liigiti kogumiseks. Samuti on vallavalitsus juba praegu ette valmistamas uut hanget, mis viiakse läbi järgmisel aastal ning millega hõlmatakse korraldatud jäätmeveo alla senisest oluliselt rohkem jäätmeliike.

Järgnevalt anname lühikäigevaatelt sellest, milliseid jäätmeliike ning kuhu on Alutaguse valla elanikel võimalus koguda ja üle anda. Rohkem informatsiooni leiate valla kodulehelt www.alutagusevald.ee jäätme-majanduse alamkategooriast.

Tasulise teenusena on eramajade elanikel Eredal, Apandikul, Kiiklas, Ratvas, Mäetaguse külas, Mäetaguse alevikus, Arukülas, Atsalamas, Rajakülas, Uhel, Väike-Pungerjal, Jõugal, Koldamäel ja Iisaku alevikus võimalik liituda pakendikoti teenusega (teenust pakib Ragn-Selles AS). Pakendikott on 150 l kollane kott, kuhu kogutakse

puhtad metall-, plast, paber-, kartong-, tetra- ja klaaspakendid, samuti võib sinna koguda ka paberijäätmeid (ajalehed, ajakirjad), kuid need tuleb eelnevalt kinni siduda või eraldi kotiga pakendikotti panna.

Ühtlasi oleme loonud erinevate jäätmeliikide kogumiseks ja üle andmiseks mitmeid tasuta võimalusi. Alates 2019. aastast on elanikel elanikukaardi ettenäitamisel võimalik tasuta viia kodumajapidamises tekkinud sorteeritud jäätmeid kahte jäätmejaama: Torma ja Uikala prügilasse.

• **Uikala prügila on avatud tööpäeviti 07.30–19.30, puhkepäeviti ja riiklikel pühadel 9.00–17.00** ning seal võetakse vallaelanikelt tasuta vastu järgmisi kodumajapidamises tekkinud jäätmeliike: paber ja kartong, plastid, klaas, raamita akn klaas, biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed, bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed, puit (eelsorteeritud), tekstiil, suurjäätmed.

• **Torma prügila on avatud tööpäeviti 9.00–18.00, laupäeval 9.00–16.00, pühapäeval ja riigipühadel on prügila suletud** ning seal võetakse vallaelanikelt tasuta vastu järgmisi kodumajapidamises tekkinud jäätmeliike: paber ja kartong, plastid, metallid, klaas, raamita akn klaas, biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed, bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed, puit, tekstiil, suurjäätmed, elektroonika, põllumajanduskemikaalid, trüki värvid, muud mootori-, käigukasti ja määrdeõlid, ohtlik pakend, õlifiltrid, pliiaakud, Ni-cd-akud, happed, leelised, fotokemikaalid, lum. lambid, elavhõbe, pestitsiidid, vana värv, liimid ja vaigud, EES jäätmed, sortimata ravimikogused, patareid ja väikeakud, pakendid.

Lisaks on valla territooriumil kolm elektroonikaromude kogumiskohta, kuhu elanikud saavad tasuta viia kodumajapidamises tekkinud elektroonikaromusid, need paiknevad Iisaku alevikus, Mäetaguse alevikus ja Illuka külas. Ohtlikke jäätmeid saavad valla elanikud lisaks Torma prügilale tasuta ära anda Iisaku ja Mäetaguse alevikus asuvatesse kogumispunktidesse.

Vallavalitsus viib igal aastal läbi eterniidi kogumisinge, kus elanikel on kindlal perioodil võimalus kodumajapidamises tekkinud eterniiti tasuta jäätmejaama viia. Kogu kogumisingi perioodil saab kodanikukaardi omanik tasuta üle anda 3 t eterniiti.

Vallavalitsus on sõlminud koostöölepingud Eesti Pakendiringluse, TVO ja ETO-ga ja paigaldanud üle terve valla arvukalt sega- ja klaaspakendi konteinerid:

- ETO-l on vallas 4 segapakendipunkti;
- TVO-l on vallas 6 segapakendipunkti;
- Eesti Pakendiringlusel on vallas 10 segapakendipunkti ja 32 klaaspakendipunkti.

Paberi- ja papi kogumiseks mõeldud konteinerid asuvad Illuka ja Mäetaguse piirkonnades; kokku on paigaldatud 6 konteinerit.

Biojäätmete muudest jäätmetest eraldi kogumine on valla territooriumil kohustuslik. Toidujäätmeid ning aia- ja haljastusjäätmeid tuleb elamumaal vajaliku ruumi olemasolul kompostida.

Alutaguse vald on omalt poolt püüdnud jäätmemajandust igati kaasajastada ning teinud selleks ka sisulisi pingutusi, luues elanikele mitmeid korraldatud jäätmeveoväliseid võimalusi, et valla elanikel oleks mugavalt võimalik jäätmeid liigiti koguda ja üle anda. Uuel hankeperioodil on siiski oodata mitmeid muudatusi nii hindades kui ka korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikides, kuid sellest anname juba jooksvalt, hanke tulemuste selgudes, elanikele teada.

Pakendite sorteerimine ajab segadusse? SELLELE ON LIHTNE LAHENDUS

Keskkonnaministeerium

Pakendite sorteerimise vallas on palju müüte, mis teevad jäätmete liigiti kogumise pealtnäha keeruliseks. Tegelikult ei tohiks aga üle mõelda – iga pakendi koht on pakendikonteineris.

Inimesed on sageli segaduses, kui peavad tekkinud prügi edasise saatuse osas pead murdma, on siis tegu segaolme- või pakendijäätmetega. Otsustamist ei lihtsusta ka levinud arvamus, et pakendeid tuleb materjali järgi eraldada. Tegelikult ei pea tarbija selle üle ise pead murdma. Kõige lihtsam on meelde jätta, et kõik pakendid, mille sees on olnud mistahes toode, käivad alati pakendikonteinerisse. Olgu nendeks siis jogurti- ja võikarbid, õli- ja majoneesipudelid, kileümbrised või -kotid, pakkekile, aga ka mahla- ja piimapakid, konservikarbid ja purgid jne.

Agas kui puhtad nad peavad konteinerisse pannes olema? Pakendeid ei pea vee ja seebiga pesema. Kõik pakendid pestakse

tööstuslikult üle, seetõttu pole mõtet vett ja energiat topelt kulutada. Küll aga tuleks need toidust-joogist tühendada ja vaadata, et nad oleks piisavalt kuivad, et ülejäänud pakendeid konteineris ära ei määri. Söömiskõlblik saagu söödud, biojäätmed eraldi konteinerisse või komposti.

Kuid pakendikonteinerisse võib panna lisaks ka tarbekauba pakendeid: šampooni- ja kreemipudeleid, pakkekilet, puhastusvahendite pudeleid, pesupulbri pakke ja teisi toodete ümber olevaid plastpakendeid. Kõik need tuleb enne muidugi tühjaks kasutada.

Seega, pakend on alati pakend ja läheb pakendikonteinerisse. „Tarbijana me ei pea teadma, millisest materjalist pakendeid saab ümber töödelda ja millised lõpetavad tegelikult energiatootmiseks otse põletusahjus. Selle otsuse teevad meie eest ära jäätmekäitlejad, kes peavad vastavalt ka õiglast hinda maksma,“ ütles keskkonnaminister Madis Kallas.

Küll aga sõltub see igaühel, et pakendid jõuaksid pakendikonteinerisse. See on

ka rahakotile nutikas harjumus. Kui segaolmejäätmete äraveo eest peavad elanikud maksma, siis liigiti kogutud pakendijäätmete äraandmine on tasuta. „Seetõttu pole kuigi mõistlik maksta pakendite eest kaks korda – poes ostuhetkel koos tootega ning hiljem uuesti prügiveoga,“ rääkis Kallas.

Ainult sorteeritud pakenditel on lootus minna uuele ringile. Eestis tehakse plastijäätmetest graanuleid, millest saab omakorda toota näiteks lambilüliteid, pistikuid, aga ka klaasvilla ja fliisi.

Miks on oluline, et kõik pakendid jõuaks alati pakendikonteinerisse? Tarbijana me saame teha toidu ja asjade ostmisel valikuid selle hulgas, mida meile poes pakutakse. Ka pakendite puhul peame tegema otsuseid kaubavaliku piires – seega ei jõua meie pakendieelistused kuigi hästi tootjateni. Agas me saame tootjaid mõjutada muul viisil. Mida rohkem „nurjatud“ pakendeid jõuab tagasi pakendikonteinerisse, seda enam on pakenditootjad motiveeritud looma pakendeid, mida saaks päriselt uuesti ringlusse võtta.

Et kriisivarust oleks ikka ainult abi

Mare Oder,
mürgistusteabekeskus

Äreval ajal on paljud meist väga mõistlikult varunud kriisivarusid: toitu, ravimeid, kemikaale, patareid jpm. Lastega peredes ja ka vanavanematel tasub läbi mõelda, kuidas neid hoiustada, et häda-vajalikus ei saaks oht omette.

Eestis juhtub igal aastal üle 5000 mürgistusõnnetuse, mis jõuavad teravhoiutõetajateni. Kuigi kodu peaks olema meie kindlus, juhtub 90% mürgistusõnnetustest just seal. Sageli satuvad õnnetustesse väikelapsed, kes õpivad maailma tundma muuhulgas maitsmise kaudu. Keskmisest rohkem juhtub õnnetusi ka eakatega. Enamus mürgistusi on aga tüüpilist laadi ning neid teades on õnnetusi lihtne ennetada.

RAVIMID OLGU RAVIMIKAPIS

Suur osa mürgistusõnnetusi juhtub ravimitega. Põhjuseks vale ravimi võtmine või ravimi üleliigne manustamine. Ohutuse tagamiseks on ravimeid kasulik hoida ainult täiskasvanutele kättesaadavas kohas. Kõige ohutum ravimite hoidmise koht on lukustatav ravimikapp. Kui kriisiks varutud ravimid sinna ära ei mahu, tasub leida mõni muu turvaline koht, näiteks kõrgemal asuv kapp.

Ravimeid paigutades tasub mõelda ka olukorrale, kui ravimi haara- jal on kiire ja ollakse väsinud – ravimite segiajamisi juhtub ka noortel täiskasvanutel. Paigutades tasub märgata ka aegumistähtaegu ja selle saabumisel viia aegunud ravimid tagasi apteeki. See on tasuta ning ravimeid võtavad vastu kõik apteegid.

Selleks, et täiskasvanud ravimite seas paremini orienteeruks, tasub vältida erinevate ravimilehtede ühte ravimikarpi panemist. Samuti ei tasu ravimilehti lahtiselt hoida, sest need lähevad väga lihtsalt omavahel segamini. Ravimite topelt võtmise vältimiseks tasub ravimid valmis panna ravimijaoturisse, mis samuti tuleks hoida lastele kättesaamatuna.

KEMIKAALIDE PAIGUTAMINE TULEB LÄBI MÕELDA

Kemikaalimürgistusi on mitmesuguseid, aga kindel retsept mürgistuseks on kemikaali limonaadi- või veepudelisse ümbervalamine. Eriti ohtlik on seejuures 30% äädikas, sest ka üks lonks võib kaasa süüvituse. Tark on koju osta üldse ainult 10% äädikat, selle õnnetusse sattumisel kogeb inimene mõõduvat limaskestast ärritust.

Kemikaalidki tasub hoiustada nii, et lapsed neid kätte ei saaks. Eriti põnevad on lastele magusa lõhna ja värviliste pudelitega pesuvahendid ning pesugeelkapslid. Viimased on väga ohtlikud väikelastele, sest neis olev vahend on söövitava toimega ning kapsel kergelt purunev.

Kemikaalide paigutamist ja kasutamist tasub ka täiskasvanud pereliikmetele selgitada. Mõne aja eest saime näiteks teate eakast, kes arvas, et pesugeelkapsel on moodne salatikaste ning serveeris seda toidulaual. Selliste olukordade vältimiseks tasub veenduda, et lähedased teavad, millega on tegu, kui majja tuleb mõni uus vahend.

PATAREID KINDLASE KOHTA

Patareidest on rõõmu mänguasjade ja elulist abi taskulampide sees, kuid inimkehas põhjustavad need hävingut. Eriti ohtlikud on pisikesed ja süütuna näivad nõõppatareid, mis aga vedelikuga kokku puutudes tekitavad ajas aina süveneva söövituse. Tagajärjed võivad olla väga karmid. Seega tasub alati jälgida, et nii pakendis kui pakendita, uued ja kasutatud patareid oleksid väikeste sõrmede ulatuskauguselt kaugel väljas. Samuti tasub üle vaadata, et koduste seadmete patareikatted oleksid kõvasti kinni.

PISIKESEST PUDELIST VÕIB TULLA SUUR ÕNNETUS

Kodudes leidub erinevaid 10 ml suuruseid pudeleid, mis võivad sisaldada nii ravimeid, silmatilku, taimekaitsevahendit, eeterlikku õli, e-sigareti täitevedelikku kui ka palju muud. Taolisi pudeleid ei tasu koos hoiustada, sest mürgistusteabekeskuse kogemus näitab, et sage mürgistuse põhjus on pudelite segamine ajamine. Eriti oluline on see väikelaste vanematel, sest beebide D-vitamiin on mitmete mürgistusohtudega äravahetamiseni sarnases pudelis.

KAHTLUSE VÕI ÕNNETUSE KORRAL HELISTA 16662!

Mürgistuse või selle kahtluse korral tasub alati helistada mürgistusinfoliinile 16662, kus kogenud nõustajad aitavad välja selgitada olukorra ohtlikkuse ja leida õige lahenduskaigu. Mürgistusinfoliin töötab ööpäevaringelt ning nõu saab küsida nii eesti kui ka vene ja vajadusel inglise keeleski. Mürgistusinfoliini number 16662 tasub telefoni salvestada esimesel võimalusel, sest õnnetuse hetkel ei pruugi õige number meenuda. Numbrit salvestades oled valmistunud veel üheks kriisiks.

PILET 15 €

27. detsembril kell 15-18

Alutaguse noortekeskuste väljasõit

TORMA

Talvekiilla

BUSS väljub noortekeskuste eest:

- Kurtna 13:30
- Mäetaguse 13:50
- Iisaku 14:10

Registreerimine lapsevanema nõusoleku alusel kuni 16.12 noorsootöötaja juures või aadressil noorsootoo@alutagusevald.ee

Alutaguse noortekeskuste sündmuste kalender

19.–26. detsember Kurtna ja Mäetaguse noortekeskused suletud (noorsootöötajad puhkusel), ringitegevus toimub osaliselt.

Iisaku noortekeskus (22.12 ja 26.12 suletud, 23.12 avatud 13.00-17.00).

• 27. detsember kõik noortekeskused suletud, toimub Alutaguse noortekeskuste väljasõit Talvekiilla Tormas. Transpordi kellaajad marsruudil: 13.30 Kurtna – 13.50 Mäetaguse – 14.10 Iisaku
Pilet 15 €. Registreerimine (lapsevanema nõusoleku alusel) kuni 16.12 noorsootöötaja juures või aadressil noorsootoo@alutagusevald.ee.

• 28. detsember kell 14 Kurtna noortekeskuses Muinasjutupäev, riietu enda lemmikmuinasjututegelaseks

• 29.–30. detsember kell 14 Iisaku noortekeskuses Noorteka öö koos Mäetaguse noortega. Vanus 13+

• 29.–30. detsember kell 17 Kurtna noortekeskuses Aastalõpupidu ööbimiseega

• 2. jaanuar kell 14 Kurtna noortekeskuses 2022. aasta piljarditurniiri lõpetamine ja uue aasta turniiri avamine

• 20. jaanuar kell 17 Mäetaguse noortekeskuses Mäetaguse noortekeskuse 4. sünnipäeva tähistamine (külas Iisaku ja Kurtna noortekeskused)

• 23. jaanuar kell 15 Kurtna noortekeskuses Hiina kalendriaasta tähistamine

Lisainfo noorsootöötajalt või aadressilt noorsootoo@alutagusevald.ee, kuulutused sündmuste kohta leitavad ka Alutaguse Huvikeskuse ürituste kalendis ja noortekeskuste Facebooki gruppides.
facebook.com/alutagusenootekeskused
instagram.com/alutagusenootekeskused

Iisaku Gümnaasiumi lähiaja tegevused:

2022

- 19. detsembril 9.- 12. klassi jõulupidu
- 19.–20. detsembril algklasside jõulupidu
- 20. detsembril 5.- 8. klassi jõulupidu
- 21. detsembril jõuluaktus ja klassijuhatajatund
- 22. detsember – 8. jaanuar jõuluvahaeag
- 29. detsembril koolitus õpetajatele „e-Twinning“

2023

- 3. jaanuaril koolitus õpetajatele „Eneseabivõtteid enese hoidmiseks ja läbipõlemise ennetamiseks“
- 4. jaanuaril koolitus õpetajatele „Väärtuste arendamine“

Kiiduväärt tulemus riigieksamitel

Küllil Guljavin
Iisaku Gümnaasiumi direktor

Novembris avaldasid Eesti suuremad meediaväljaanded koolide edetabeli, kus Iisaku Gümnaasium on tõusnud eelmise aastaga võrreldes 42 kohta ja asub 137 kooli seas kohe Jõhvi Gümnaasiumi järel 76. positsioonil.

Ehkki meediaväljaannetes avaldatud artiklite juures on allikaks märgitud haridus- ja noorteamet, on edetabeli avalikkuse suure huvi tõttu koostanud siiski ajakirjanikud. Haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas ütleb ministeeriumi seisukohta kommenteerides, et see on eksamitulemuste, mitte koolide headuse pingerida. Järeldusi kooli headusest või õpetajate tööst ja õpilaste arenguprotsessist nende edetabelite põhjal teha ei saa. Koole iseloomustavad sama hästi ka kooliga rahulolevate õpilaste osakaal, gümnaasiumi panus õpilaste edasijõudmisse, mille arvutamiseks on ministeeriumil oma meetodika, õpingute katkestajate osakaal, järgmisel haridustasemel edasiõppijate osakaal ja veel palju muudki.

Selle aasta juunis lõpetas Iisaku Gümnaasiumi 19 õpilast, neist kaks kuld- ja kaks hõbemedaliga. Kuna tegu oli klassiga, kus noortel oli eesmärk hästi õppida, lootsime, et kooli lõpuksamid õnnestuvad ja noored saavad edasiõppimiseks valida just need koolid ja erialad, mis neid kõige rohkem paeluvad, aga 76. koht riigieksamite tulemuste põhjal koostatud edetabelis üllatas meeldivalt meidki.

Gümnaasiumi lõpetamiseks on õpilastel vaja positiivsele tulemusele sooritada kolm riigieksamit: eesti keel, matemaatika, õpilase valikul kas laia ehk mahukama või kitsa kursuse eksam, ja võõrkeel. Võõrkeele eksami osas oli õpilastel samuti võimalik valida, kas sooritada riigieksam või riigieksamiga võrdsustatud rahvusvaheliselt tunnustatud keeleksam.

Mis siis meile sel aastal lisaks õpilaste õpikumule edu tagas, teades, et koolikeskkond ja õpetajad ei ole varasemate aastatega märkimisväärselt muutunud?

Kui eesti keele eksami tulemus on kõigi eksamisooritajate tulemuste aritmeetiline keskmine, siis matemaatika eksami edetabeli punkte mõjutab oluliselt laia matemaatika

eksamitöö valinute osakaal. Meie kooli 19 lõpetajast valis laia matemaatika 12 õpilast ja see tagaski meile hea koha edetabelis. Ka inglise keele eksami puhul annab edetabelis eelise rahvusvahelise Cambridge C1 Advanced eksami sooritajate osakaal. Meie selle kevade lõpetajatest 5 sooritas inglise keele rahvusvahelise eksami, kellest 4 saavutasid C1 taseme ja üks C2 taseme, temal jäi maksimaalsest võimalikust punktiskoorist, milleks on 210 punkti, puudu vaid mõni punkt.

Kokkuvõtteks võib öelda, et ehkki Iisaku kõrgele keskmisele punktiskoorile mõjub kooli kohta edetabelis laia matemaatika eksami valinute ning rahvusvahelise inglise keele eksami sooritajate osakaal, jätame siiski õpilastele õiguse valida kooli lõpetamiseks just see eksam, mis neile sobib ja tagab võimaluse teha elus järgmised sammud nende valitud teel.

Aitäh, Iisaku Gümnaasiumi 52. lend, aitäh nende peredele toetuse eest ning suur tänu õpetajatele. Oleme uhked ja õnnelikud ning loodame, et röömustate koos meiega.

Tuhandete inimeste haigusrahade väljamakseks puuduvad andmed

Vivika Tamra
Peaspetsialist
Avalike suhete ja tervise edenduse osakond

Väljastatud töövõimetuslehtede (haigus- ja hooldusleht) arv on tänavu jätkuvalt suur, kuid töövõimetuslehtede väljamaksete tegemiseks puuduvad Eesti Haigekassal endiselt tuhandete inimeste arvelduskonto andmed. Palun kontrollige riigiportaalis oma andmeid ja veenduge, et olete kõik teinud selleks, et oma hüvitis õigeaegselt kätte saada.

Töövõimetuslehe alusel maksavad tööandja ja Eesti Haigekassa inimesele töövõimetusleht, mille eesmärk on osaliselt kompenseerida töötajale haigestumise või hooldamise ajal saamata jäänud töötasu.

Väljastatud haiguslehtede hulk on viimastel aastatel olnud rekordiliselt suur eelkõige koroonapandeemia tõttu. Tänavu 9 kuuga on Eesti Haigekassa tasunud töövõimetuslehti ligi 296 000 inimesele 175,5 miljoni euro eest, sellest 121 miljonit eurot on kulunud haiguslehtedele.

Töövõimetuslehtede väljamaksmiseks puuduvad Eesti Haigekassal jätkuvalt paljude inimeste õiged pangakonto andmed, hüvitise ülekandmise tehakse aga just sellele arvelduskontole, mis on Eesti Haigekassale edastatud.

Arvelduskonto andmeid saab lisada ja muuta riigiportaalis eesti.ee.

Sisene sobiva eID vahendi abil, vali menüüst "Minu andmed" -> "Tervis"->"Minu arvelduskonto ja andmed haigekassas"

Alates 2019. aastast on Eesti Haigekassal puudu peaaegu 8000 inimese arvelduskonto andmed, mille tõttu ei ole neile töövõimetuslehti saadud välja maksta. Neist ainuüksi 1000 inimest on lisandunud sel aastal. Kõigi nende välja maksmata hüvitiste peale kokku ulatub summa hinnanguliselt 700 000 euron.

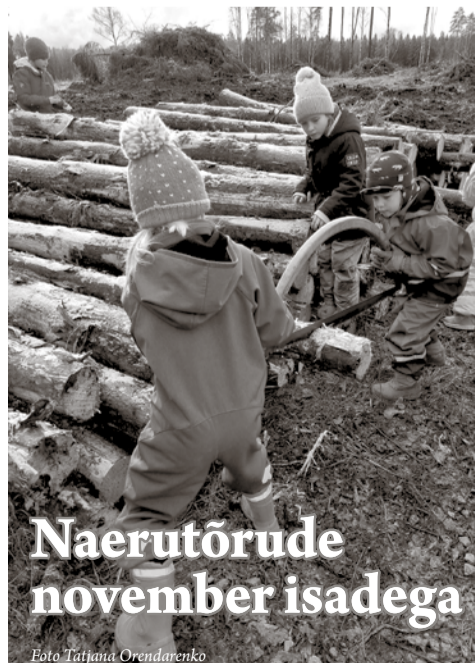
„Oleme igal aastal aktiivselt selle probleemiga tegelnud - teinud meedias üleskutseid, saanud inimestele teavitusi läbi riigiportaali, et õiged kontoandmed kätte saada ja maksed ära teha. Täname kõiki, kes on varasematele üleskutsetele reageerinud, kuid endiselt

ootame tuhandete inimeste andmeid. See tõttu palume riigiportaalis oma arvelduskonto andmete õigsust ja olemasolu kontrollida,“ rääkis Eesti Haigekassa klienditeeninduse juht Maris Liitmäe.

Raha on ootel kolm aastat

Eesti Haigekassa makstavad rahalised hüvitised aeguvad kolme aasta jooksul. „See tähendab, et 2022. aastal saame tasuda veel 2019., 2020. ja 2021. aasta eest välja maksmata töövõimetuslehti. Kui inimene ei ole kolme aasta jooksul oma andmeid meile edastanud või neid ise riigiportaalis uuendanud, siis kaob tal ka õigus ootel olnud rahale,“ rõhutas Liitmäe.

Lisaks kontoandmetele palub Eesti Haigekassa riigiportaalis üle kontrollida ja vajadusel uuendada oma kontaktandmed nagu telefon ja e-post. „On oluline, et riigiportaalis on olemas kõik vajalikud ja õiged andmed, et riik saaks vajadusel inimestega ühendust võtta, dokumente saata või hüvitisi üle kanda,“ sõnas Liitmäe.

Naerutõrude november isadega

Foto: Tatjana Orendarenko

Mäetaguse lasteaias Tõruke õpetajad Tatjana ja Helle-Mai

Räägitakse, et november on igav ja hall kuu. Tõruke lasteaias Naerutõrude rühmas on november olnud aga väga teguderohke ja huvitavaid ettevõtmisi täis.

Novembri esimestel päevadel alustasime isadele kingituste valmistamisega, sest tulemas oli isadepäevapidu. Peol said lapsed koos isadega mängida ja tantsida, pärast õpetaja ja laste küpsetatud kooki süüa ning kui õues pimedaks läks, algas õhtu parim osa – võeti taskulambid ja suunduti õuepimedusse bingot mängima.

Järgmisel päeval oli meil teemaks isade tööd ja tegemised. Saime kokkuleppele Kärde isaga, et saame minna vaatama, kuidas metsa langetatakse ja puid välja veetakse. Mõeldud, tehtud! Buss tellitud ja sõit võis alata. Kohale

jõudes ootasid meid ees Kärde ema ja isa. Lapsed tutvusid metsatehnikaga - erinevate traktoritega. Nägid, kuidas langetatakse puid, eraldatakse oksad ja palgid suurele autole laaditakse. Kärde isa Kaupo rääkis, kuhu puud viiakse ja mida nendest tehakse. Lapsed said ronida masinate kabiinidesse ja näha, kuidas traktor sõidab mööda ebatasast maapinda ja ümber ei lähegi. Lisaks proovisime tööd teha erinevate saagidega, mida kasutati vanasti (näiteks „sulle-mulle“ saag).

Kui „ametlik“ osa läbi sai, ootas lapsi üllatus. Samblas seisis suur korv täis värskest ahjust tulnud pirukaid ja kuum tee. Mis võiks veel mõnusam olla! Ja süüa võis nii palju, kui jaksad.

Agaga see polnud veel kõik. Kui lapsed tagasiteele sättime hakkasid, anti neile kaasa kolm suurt karpi. Suur oli laste üllatus, kui rühmas karbid avati.

Suur tänu armsad Kairi ja Kaupo!

Parim Peipsimaa turismiobjekt asub Alutagusel

Signe Roost
SA Alutagusemaa

Peipsimaa X Arengufoorumil 1. detsembril Alatskivi sõiduhobuste tallis kuulutati MTÜ Peipsimaa Turism poolt välja selle aasta turismivaldkonna tublimad. Kategoorias parim Peipsimaa turismiobjekt tuli laureaadiks RMK Kauksi Loodusmaja/Alutaguse rahvusparki külastuskeskus.

Nominatsiooni esitaja on külastuskeskuse tähenduse meie piirkonna jaoks väga hästi kokku võtnud: „Alutaguse rahvusparki külastuskeskus asub Ida-Virumaal pikkade rannapuhkuse traditsioonidega Kauksi külas. Külastuskeskus on justkui Alutaguse rahvusparki lõunavärv, kus enne elamusterohket retke saab tutvuda rahvusparki väärtuste ja külastusvõimalustega. Uus ja uuendatud ekspositsiooni ja võimalustega külastuskeskus avati juunis 2021 ja on nii kohalike kui ka külastajate poolt super hästi vastu võetud. Tõeline Peipsimaa pärl!” Tõepoolest, sinna tasub alati sisse astuda – lahke pererahvas ja põnev väljapanek.

Nomineeritute hulgas oli teisigi Alutaguse valla turismiettevõtjaid. Piirkonna

turismiarendajana on silma jäänud Gert Tisleri tegevus Kauksi telklaagris. Tema ujuvkai ääres pakutavate teenuste ring laieneb iga aastaga ning pakub rannapuhkusesse vaheldusrikust ja rõõmu. Uustulnukana oli ära märgitud külalistemaja Tudulinna, sest ööbimiskohti ei ole hooajal kunagi liiga palju. Parima turismiteo kategoorias leidis tunnustust Kuru Villa Koduköök. Heli ja Kalev Tera tegid julge investeeringu toidubussi, mille haagises miniköök. Peipsi toidu võrgustiku ja Kuru Villa logodega müügibussi võis kohata Kauksi rannaohone juures ja Rääbisefestivalil. Peremehe enda püütud friteeritud koha oli vaieldamatult selle suve suurim hitt Kauksi rannas.

Parima turismiteo laureaadiks sai 2022. aastal Pöörane TäiskuuÕösööming, mis on talvine variant Peipsi Toidu Tänavast. Eelmisel aastal kujunes see sündmus vaatamata eriti libedatele teedele Kauksi kandis väga rahvarohkeks. Järgmine võimalus täiskuu paistel kuumi jooke ja lõkketoite nautida on juba 4. veebruaril. Kauksi on jälle üks neist kohtadest, kuhu maitseelamuste pakkujad kokku tulevad ning oma pajad ja samovarid tulele asetavad.

Rõõmsaid jõule ja tegusat turismiaastat 2023!

RMK Alutaguse Rahvusparki Külastuskeskuse perenaine Aune Feršel. Foto Aive Tamm

Norf-i esindaja Jonathan Habakkuk vasakult kolmas

Selgusid Ida-Virumaa kodanikuühenduste tunnustamiskonkursi 2022. aasta tulemused

Tatjana Zamorskaja
SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus

24. novembril tunnustati Ida-Virumaa tegusaid kodanikke ja parimad kodanikuühendusi viies kategoorias: Ida-Viru Parim KOP Rakendaja 2022, Ida-Viru Eurorahade Rakendaja 2022, Ida-Viru Parim Kodanikuühendus 2022, Ida-Viru Tegusaim Kodanik 2022, Ida-Viru Loomemajanduse arendaja 2022. Tunnustuse pälviv 16 nominenti.

Ida-Virumaa kodanikuühenduste tunnustamiskonkursile 2022 esitati 63 kandidaati. Konkursi eesmärk on esile tõsta ja tunnustada Ida-Virumaa tegusaid kodanikke ja parimaid kodanikuühendusi, kelle teod muudavad meie kodukohad paremaks, kogukonda ühtsemaks ning kodanikuühiskonda tugevamaks.

Ida-Viru parimaks kodanikuühenduseks valiti MTÜ Õnnelik Naine. MTÜ Õnnelik Naine on asutatud aprillis 2018. Hetkel on vabaühenduse tegevus suunatud naiste klubi „Loodud olema Õnnelik“ ja täiskasvanute klubi „Kohv + Kaneel“ regulaarsete koosviibimiste korraldamisele.

Ida-Viru tegusaim kodanik 2022. aastal on Marina Koreshkova. Marina Koreshkova on Narva Meediaklubi MTÜ ja Art Republic Krenholmia MTÜ juhataste liige. Ida-Viru Eurorahade Rakendaja 2022 on OBJEKT, kes on sellel aastal viinud läbi mitu projekti, mille maksumus on 250 000 eurot ja millest võttis osa üle 600 inimese. OBJEKT on ka üks festivali Kinoff peakorraldajatest.

Ida-Viru Parim KOP Rakendaja 2022 võitjaks on MTÜ Iga Elu, kes korraldas laagri vabatahtlikele elupäästjatele.

Selle aasta uueks nominatsiooniks oli Ida-Virumaa Loome-majanduse arendaja 2022, mille võitis noorte räpifestival NORF 2022, mis tõi maakonda publikut üle Eesti.

Eripremia sai Helena Paist, kes korraldas kogukonnafestivali Kiviõlis.

Konkursi korraldajateks on Ida-Viru Ettevõtluskeskus, Europe Direct'i Narva teabekeskus ja Ida-Viru Loomeklaster. Tunnustamiskonkursi läbiviimist toetavad SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Ida-Viru Omavalitsuste Liit, Euroopa Regionaal-arengufond, Rahandusministeerium, Kultuuriministeerium ja Siseministeerium.

Peipsimaal jagati kuldkalu

Kadri Kaio
Tegevjuht
MTÜ Peipsimaa Turism

1. detsembril 2022 toimus Alatskivi lossi sõiduhobuste tallis Peipsimaa X Arengufoorum „Edukas koostöö on edasiviiv jõud“, kus arutati Peipsimaa piirkonnaga seotud arendustegevusi ja koostöid ning kuulati inspireerivaid sõnavõtte. Samuti tunnustati üritusel piirkonna tublisid ettevõtjaid, inimesi ja sündmusi. Ürituse esimeses pooles, pärast Peipsiääre valla arendusspetsialisti Kristina Virro tervitussõnu, tegid MTÜ Peipsimaa Turismi esindajad Kadi Ploom ja Kadri Kaio ülevaate Peipsimaa seni toimunud ja tulevikuplaanidest. Lõuna-Eesti Turismiklastri esindaja Kaia Lehtsaar rääkis põgusalt turismisihkkohtade arendusorganisatsioonide olemusest ning edasistest koostöövõimalustest. Maaturismi esindaja Raili Mengel tegi ülevaate tulevast Sauna-aastast

2023 ning puudutas oma sõnavõttudega turismimaailma edasist tulevikku. Ürituse teises pooles motiveeriti publikut inspiratsiooniloengutega. Mäerand Grupp OÜ esindaja Astra Mäerand rääkis linnast maale kodukohta kolimisest ja ettevõtte loomisest. Peipsimaal rändamise kogemustest ja Metsa matkarajast tegi kaasahaarava ülevaate spordientusiastist maailmarändur Kertu Jukkum. MTÜ Estonian Autosport Events esindaja Urmo Aava rääkis Rally Estonia korraldamisest, kordaminekutest ning Peipsimaa kiiruskatsetest.

Foorumil tunnustati Peipsimaa parimaid neljas kategoorias, kus igas kategoorias anti välja Peipsimaa kuldkaalu. Konkursile oli esitatud üle kahekümne tegusa ettevõtja ja inimese. Aitäh märkajatele!

Peipsimaa Turism tänab arengufoorumil osalejaid. Nähes, kui palju toetavaid koostööpartnereid (kohalikud omavalitsused, tegevusgruppid, turismorganisatsioonid, ettevõtjad jm) meie ümber on, on enesekindel tunne

Kuldkalaga premeeriti järgmisi Peipsimaa tegijaid:

- Parim turismiarendaja 2022 Annika Oras / SA Kalevipoja Koda
- Parim turismitegu 2022 Pöörane täiskuuõösööming / Maitseelamuse Koda
- Parim turismiobjekt 2022 RMK Alutaguse Rahvusparki Külastuskeskus
- Parim uustulnuk 2022 Rally Estonia kiiruskatset Peipsimaal / MTÜ Estonian Autosport Events

julgelt edasi liikuda. Anname endast parima, et edukas koostöö jätkuks ja Peipsimaa turismipiirkonnana veelgi areneks.

Peipsimaa Arengufoorumit korraldamist toetas Peipsiveere programm.

Iisaku mälumäng

Merle Pikhoff

20. novembril mängisime sel aastal viimast korda mälumängu ja tegime ka aasta kokkuvõtte.

Võitjaks tuli võistkond KTV koosseisus Rene Kundla, Ago Gaškov ja Andrus Aamer.

Teise koha saavutasid Vabatahtlikud Pritsumehed koosseisus Allan Bogdanov, Andres Lillemäe ja Paavo Palmet ning kolmanda koha Kunstide Kool koosseisus Kaja Tina, Pille Nagel ja Kristel Kivi.

Sõime maitsvat kooki, panime paika küsimuste koostajad uueks aastaks ja vaatasime tagasi ajalukku. Mängijate soovil otsisin üles ka oma targad ürikud, et täpsemalt meelde tuletada, kuidas on läinud meil see mäng...

Praeguses vormis mälumängudega alustasime aastal 2004, tänaseks on alguse juures olnud alles kunstide kooli, rahvamaja, perekond Armi ja gümnaasiumi võistkonnad (viimane

Võistkond KTV. Foto Margus Pikhoff

neist oli küll vahepeal ka pikemal pausil). Veel eelmisel aastal mängis kaasa perekond Karja, kelle võistkonnas oli vahepeal väikesi muudatusi ja nimeks oli saanud Ka-Val. Suhteliselt hiljuti loobus mängimisest ansambli 5 minus võistkond.

2007. aastal liitusid Äsad, kes toona olid veel alles koolipoisid, täpsemalt 12- ja 14aastased, seega ikka tõesti väga poisid. Täna on elu viinud need noored mehed Iisakust emale, aga nad ei pea paljaks sättida oma koduskäigud just mälumängu päevadele, Andreas sõidab kohale Tallinnast, Taavi Tartust ja Karli-Mihkel Tartu lähelt.

2011. aastal liitus võistkond SPO, 2013 Vabatahtlikud Pritsumehed ja Yx-i, 2018 ELKS Alutaguse ja KTV. Viimaste kohta võib öelda, et tulid,

nägid ja võitsid. Eks meediameestele ongi veidi raske vastu hakata, faktid ja uudised ju nende otsene elatusallikas.

Veel nii palju, et alustas 9 võistkonda, vahepeal oli mängu, kus oli kohal 14 võistkonda, nüüd siis jälle enamasti 9 või 10.

Algusest peale oleme teinud nii, et igaks mänguks koostab üks võistkond küsimused, võistkonnas on 3 liiget, kes võivad vajadusel ka vahetuda.

Jõulukuul puhkame, aga juba 22. jaanuaril alustame uue hooga. Ikka kell 12 rahvamajas. Küsimustega on valmis kostitama võistkond KTV.

Kui nüüd kellelgi tekkis samuti soov meie suurepärase mälumänguseltskonnaga liituda, siis andke endast märku e-posti aadressil merle.pikhoff@alutagusevald.ee Mõtelda on mõnus!

Mäetaguse mõisahotell tänab kohalikke elanikke

Mõisahotelli perenaine
Terje Rattur

Artikli kirjutamise ajaks on 1,5 kuud möödas uuele hotellikontseptsioonile minekust ja nendime rõõmuga, et nii täiskasvanud kui ka lastega pered on supelmajas kenasti oma nädalapäevad üles leidnud. Mõistame täiesti, et on olnud keeruline oma pere igapäevarutini muuta, kuid näeme statistikat vaadates, et külastatavuse langust ei ole toimunud. See lubab järeltada, et kohalikud on meie pingutusele spaa uksi lahti hoida oma öla alla pannud ja see artikkel siin sündis seetõttu, et soovime, et teaksite, kui väga väärtustame teie tuge selle osas. Suur tänu!

Ka hotellipoole osas on kontseptsioonimuutus end juba 1,5 kuuga õigustanud, seega annab raske otsus maja lahtioleku tagamiseks tuleviku osas kindlustunnet.

Igaks juhaks kordame ka siin üle, et meie juures toimuvad kõik lasteaegade ja koolide ujumistunnid, samuti ujumisklubi Aktiiv ujumisõpe ja pühapäeva hommikuti pakutakse beebidele ujumistunde. Kui lastega pered on seni olnud oodatud nii supelmajja, restorani kui ka hotelli pühapäeval ja esmaspäeval, siis hea uudis on see, et lisame kahele senisele päevale ka teisipäeva. Seega on nüüdsest meil 3 perezpäeva.

Näeme, et päris aktiivselt kasutatakse pühapäevast päeva restoranis oma erinevate peresündmuste tähistamiseks ning kutsume teisi seda nädalapäeva ära kasutama. Populaarsetel reedel ja laupäeval õhtul rendime meelasti Alutaguse kodanikukaardiga elaniku sünnipäevapeo tähistamiseks 30%-lise soodushinnaga viinaaida. Meil on maitsev söök ning hubane ruum. Soovime vallaelanikele ilmeilusat advendi- ja peatset jõuluaega. Ja et nendes akendes, kus olete harjunud tuld nägema, see mitte kunagi ei kustuks!

Terje Rattur ja Maarja Jakobson. Foto Maila Meldre

Ida-Virumaa aasta turismiettevõtteks sai Eesti esimene täiskasvanute spaahotell Mäetaguse von Rosen spa

1.12.22 kuulutati välja Ida-Virumaa aasta ettevõtted. Kõige julgema uuendusega paistis silma turismisektor, mis on 3 aastat kriisides pidanud laveerima. Aasta turismiettevõtteks kuulutati Eesti esimene *only adult* ehk täiskasvanutele suunatud spaahotell Mäetaguse von Rosen spaa, Mehntack OÜ. Nominentideks said MTÜ Open World – Aleksandr Openko ja Trogar OÜ (Tulivee Villa).

Ärimudeli uuendus on ettevõtetele keerulisim väljakutse. Vajadus see läbi viia on praegusel kriisiaastatel paljudel, kuid muudatustega kaasneb alati risk ebaõnnestuda, mistõttu on sellised julged ettevõtted nagu Mehntack OÜ eeskujuks ja julgustuseks ka teistele turismiettevõtetele nii Ida-Virumaal kui Eestis.

Mäetaguse von Rosen spa tegevjuht Terje Rattur: „Selleks, et energiakriis ellu jääda, valisime Eestis ainulaadse eristumise, kitsendades sihtgruppi täiskasvanud külastajate peale. Muudatus on osutunud edukaks.“

Lisaks sel sügisel ellu viidud ärimudeli uuendusele on Mäetaguse von Rosen spaa olnud edukas energiasästu rakendaja ja võtnud kasutusele erinevad nutikad lahendused. Ida-Viru turismiklastri nõukoja ühe liikmena on spaa piirkonna turismiettevõtete eestääkija aidates sektori vajadused viia riigi tasandile. Ühena klasteri algatajalikmetest on see aktiivne ja uuendusmeelne spaa järjepidevalt panustanud Ida-Viru turismisihthohta tootearendusse ja turundusse.

Ida-Virumaa aasta turismiettevõtte nominendid on kõik aidanud tösta maakonna atraktiivsust turistide hulgas. MTÜ Open World – Aleksandr Openko on Narva giid, kes oskab ajaloo inimeste jaoks elama panna. Trogar OÜ (Tulivee Villa) on rajanud Liimala randa populaarse turismikeskuse, mis räägib tuliveega salakaubitsejate lugu. Tulivee villa tutvustab rannaalu ajalugu ja võimaldab samas viia läbi seminare, sündmusi ning pakub ka ööbimisvõimalust.

Konkurss toimus 6. korda, kategooriaid oli kokku 8. Laekus senini rekordarv ankeete – üle 130 ankeedi, millega esitati konkursile üle 80 erineva ettevõtte, asutuse.

Konkursi Ida-Virumaa ettevõtete tunnustamiseks kuulutasid ühiselt välja Ida-Viru Ettevõtluskeskus, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Jõhvi esindus, Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur, Europe Direct'i Jõhvi teabekeskus ja Ida-Virumaa ajaleht „Põhjarannik“. Konkursi eesmärk on väärtustada ettevõtlust ja ettevõtlikkust Ida-Virumaal.

Katsetööst tuleb kunst

Eesti vanasõna

Alajõe kogukonnamaja asub endises Alajõe Vallavalitsuse hoones ja täna töötab seal Tatjana Sevtšenko, kelle tööülesanneteks on nii kultuurisündmuste korraldamine kui ka raamatukoguteenindus. Kultuuritöötajad ongi suhteliselt loovad inimesed, aga Tatjana on muutunud viimasel ajal ikka kohe väga loominguliseks.

Merle Pikhoff

Tatjana, kui kaua olete Alajõel kultuuritööd teinud? Kas raamatukogu on ka olnud kogu selle aja teie hoole all?
Kultuuritööd olen Alajõel teinud alates 1998. aastast, raamatukoguhoidja töö tuli juurde aastal 2016.

Olete Alajõe põliselanik? Miks on Alajõel tore elada? Mis võiks paremini olla?
Sündisin ja veetsin oma lapsepõlve Alajõel. Pärast kohaliku kooli lõpetamist õppisin ja töötasin Tallinnas. Omandasin seal ehitustehnika kutse ning töötasin kutsekoolis meistrina ja remondi-ehitusvalitsuses. Alajõele tulime koos perekonnaga tagasi 1990. aastal perekondlikel põhjustel ja lülitusime koos abikaasa ning lastega aktiivselt ühiskondlikku tegevusse. Aastatel 1999-2002 täiendasin oma haridust Viljandi Kultuurikolledžis, kus omandasin huvijuhit kutse.

Alajõe on suurepärane koht elamiseks, mulle meeldib siin kõik: mets, järv, inimesed. Muudugi soovid ju alati, et koht, kus elad, oleks veel parem. Et võiks randa või jõe äärde minna vabalt, ilma, et peaks üle ronima kellegi tarast, et parklasse ei jäetaks täis prügikotte, et ei peaks kõndima mööda sõiduteeserva vaid saaks rahulikult jalutada kergliiklusteel. Aga eks see maailma paremaks muutmine algab meist endast.

Tegelikult tahan täna küsida rohkem teie viimase aja loomingulise tegevuse kohta, aga et tegemist on minu jaoks täiesti uudse kunstialaga, siis on kohe küsidagi veidi keeruline. Nimelt olete avastanud enda jaoks villamaali. Maali ju üldjuhul maalitakse, kuidas oleks õige öelda villamaali kohta?

Villast pilt ongi ikkagi villamaal, sest tööd selles tehnikas näevad lõpuks väga akvarelli moodi välja.

Kuidas sellise asja üldse avastasite?

Esmalt oli mul soov hakata tegema vilmitimisega. Katsetasin nii nõi-ehk kuivvilmitist kui märgvilmitist ja eriti viimase puhul avastasin, et mingi nõ. toote valmistamiseks on vaja ikka märksa rohkem vaba aega kui minul seda võtta on. Villapiltide peale sattusin juhuslikult internetis, need tundusid väga põnevad ja tekitasid soovi ka katsetada ning see tegevus haaras mind tohutult.

Foto Inna Zahalina

Kas villapiltide loomiseks peab olema ka osav joonistaja? Või mis võiks olla selle juures kõige tähtsam? Äkki värvitaju? Kas saate oma vajaminevad värvid kätte kauplusest või tegelete ka ise värvimisega?

Ma ei ole sugugi teab mis osav joonistamises, aga villamaali puhul ei olegi see väga tähtis. Selle tehnikaga tuleks toime kenasti ka laps. Kuid värvitaju on tõesti väga oluline, värvide segamine, sobitamine.

Kõike, mida on piltide jaoks vaja (raamid, erinevates värvides ja toonides vill) saab osta käsitöökauplustest.

Kaua te sellega juba tegelenud olete?
Kaks aastat.

See ei ole just väga pikk aeg, aga olen kuulnud, et teil on juba näituseidki olnud. Kus?

2022. aasta märtsis olid mu tööd väljas kultuuriseltsi Pritšudje poolt korraldatud näitusel „Trotsides. Koostöö“ Tallinnas Lindakivi Kultuurikeskuses ja näitused on olnud veel Kurtna ja Alajõe raamatukogudes.

Kuidas tööd Tallinna sattusid? Keegi pidi neid siis olema varem näinud?

Olen aastatid teinud koostööd Kultuuriseltsiga Pritšudje, nad korraldavad regulaarselt Peipsiveere kunstnike näitusi,

Alajõe tantsurühmad on olnud alalised osalejad Peipsiveere kultuuripäevadel Tallinnas ja Mustvees. Kultuuriselts on korraldanud rahvakultuurikollektiivide juhendajatele õpitubasid ja õppereise välismaale ja neil on valminud ka film Peipsiveere elust-olust ja elanikest.

Ühel Alajõe külastusel sattusid nad mu töid nägema ja tegid ettepaneku näitusel osaleda.

Mida teile kõige rohkem meeldib kujutada? Kust ideed tekivad?

Alguses meeldis mulle kõige rohkem kujutada lilli, loodust, eriti vett, järve, laineid. Hiljem on mind hakanud kütkestama naine, plaanis on pildiseeria „Tundmatu“. Meie, naised, oleme ju kõik niivõrd erinevad ja on äärmiselt põnev avada meie sisemist maailma. Ideed tulevad kuidagi iseenesest ja ootamatult. Vahel aga satud näiteks mingi toreda foto või kaardi peale ja see justkui ise tahab vildimaaliks saada.

Kas ka praegu on võimalik teie töid kusagil näha või on juba kokku lepitud mõni järgmine näitus?

Pilte saab näha Alajõe kogukonnamajas. Ka on kokkulepe juba Kurtna raamatukoguga kevadise näituse osas, seal liigub see edasi Kuremäe raamatukokku ja siis jälle Alajõele. Tegemist on siis juba uute töödega.

Fotod Tatjana Sevtšenko

Pille Nagel
Iisaku Kunstide Kooli direktor

Lehelugeja, kes Iisaku Kunstide Kooli toimetamisele kaasa elab, on kindlasti märganud, et meil on sirgumas tubli noor pianist Tihon Altorv. Käesoleval õppeaastal esines ta Kohtla-Järve Kunstide Koolis toimunud etüüdiralli, kus saavutas muusikakoolide viienda klassi arvestuses 1. koha. Samuti osales ta konkursil III Virumaa Noor Muusik Jõhvi Kontserdimajas. Tihon ei pelga tulemuste saavutamiseks tööd teha ning on huvitatud oma võimete proovile panemisest. Eks pillimäng on ju natuke nagu kondimine. Kes me igapäevaselt kõnnime, ega me

kõndides ju tavaliselt ei mõtle, kuidas järgmist sammu astuda, jalad teavad ise. Pillimänguga samamoodi, kui iga päev mängida, siis leiavad sõrmed iseenesest õige koha. Kui aga pidevalt ei harjuta, hakkavad sõrmed mängides komistama. Tihon harjutab iga päev poolteist-kaks tundi ja võib oma mängust rõõmu tunda.

Samamoodi kui tugeva sportlase taga on oskuslik treener, on ka pilliõpilase kõrval, piltlikult öeldes kulisside varjus seismas, tema pilliõpetaja. Tihonit õpetab Irina Sbrodova. Saame temaga tuttavaks. Õpetaja Irina, nagu me kunstide koolis teda kutsume, on sündinud Bakuus. 1978. aastal lõpetas ta Krasnodari Riikliku Kultuuriinstituudi. Samal aastal asus ta elama Eestisse, kuna siia suunati tööle tema insenerist abikaasa. Esimesel Eesti aastal

ei olnud muusikakoolides töökohta pakkuda, nii töötas ta lasteaias muusikakasvatjana ning kontsertmeistrina vastavastatud Oktoobri palees ja spordikoolis, kus mängis saadet võimlejatele ja tantsijatele.

Irina on jutustanud, kuidas talve lähenedes muretsesid kolleegid, kas tal ikka soojad riided on olemas. „No muidugi on,“ andis ta vastuseks, pidades silmas, et võttis tolmumantli Bakuust kaasa.

1979. aastal asus Irina tööle Kohtla-Järve Laste Muusikakooli, mis täna kannab Kohtla-Järve Kunstide Kooli nime. Oma esimesele koolile on Irina truuks jäänud tänini. Alates 2006. aastast, nüüdseks juba 16 aastat, töötab Irina ka Iisaku Kunstide Koolis klaveriõpetajana. Lisaks õpetaja tööle oli Irina 16 aastat Kaevuri koori kontsertmeistriks ning mängis kontsertidel keerulisi klaverisaateid. Esineti mitmel pool Eestis, aga ka Lätis ja Leedus. Irina meenutab, et Eesti kodakondsuse taotlemisel aitasid Kaevuri lauljad tal keeleksamiks valmistuda.

Kuna Irina on teinud klaveriõpetaja tööd üle 40 aasta, on tal õpilasi olnud palju. Mitmed tema õpilased on läinud ka muusikat edasi õppima ja töötavad täna muusikutena ning muusikaõpetajatena.

Võib öelda, et Irina on oma õpetajakarjääri kujundanud sügavuti minnes. Ta armastab väga muusikat. Sõbrad on heitnud nalja, et ta töötab ka ainult lilled ja aplausi eest. Nii on ta oma ametile ikka truuks jäänud, hoolimata sellest, et muusikakoolide õpetajate palgatingimused on olnud pigem tagasihoidlikud. Ka tänasel päeval on Irina aina valmis juurde õppima. Ta osaleb meelsasti pianistidele korraldatavatel meistrkursustel ja täiendkoolitustel ning annab rõõmuga oma teadmisi õpilastele edasi. Talle meeldib valmistada oma õpilasi ette konkursidel osalemiseks. Huvilise õpilasega ei pea Irina paljaks kohtuda ka suvevaheajal puhkuse ajal. Võib öelda, et ta naudib oma tööd. Eriti just seda osa, kus saab tegeleda tehniliselt nõudliku repertuaariga.

Foto Asta Talviste

Vanaemad tegutsevad

Hele Laimets

Haigused seljatatud ja vanaemade klubi „Elurõõm“ Asta Talviste juhendamisel on asunud tegutsema. Kokku saame korra kuus ja alati toimub midagi huvitavat. Mihklipäeval sai tehtud matk Liiva talu metsarajal. Sel päeval olid taevaluugid lahti jäetud ja sadas lõputult. Aga ega me suhkruks ole! Tegime koos peremehe Viktor Lehtsega pika matka. Mets oli hästi hooldatud ja ka matkajate peale oli mõeldud. Ööbimiskohad, saun ja kõik vajalik, et metsas end hästi tunda.

Järgnevale kokkusaamisele oli Asta kutsunud üllatuskülastajad.

Esimesena kohtusime Janno Vooliga Päästeametist. Tema õpetas, kuidas kriisilukorras hakkama saada ja mida koju varuda. Eks see varumise osa oli meile tuttav, sest kogu elu on elatud varudega- nii igaks juhuks!

Oma tööd ja tegemist tutvustas Hille Väljaotsa raamatukogust. Rääkis raamatukogu ajaloost ja jutustas tema tööaastatel juhtunud naljakatest lugudest.

Igal kohtumisel on kaetud kohvilaud, sööme küpsiseid ja külaudisedki saab ära kuulatud.

Oleme teinud ka Mäetaguse Spa külastusi. Soe vesi ja kuum saun mõjub vanaematele tervendavalt.

Täname Tõnu Jaaniperet ja Alutaguse valda, kes toetavad meid transpordiga.

Tegutsemine ja liikumine annab elurõõmu!

Я ВАМ ПИШУ ...

СНЕГОУБОРКА КАК ПРИМЕТА РОЖДЕСТВА

Николай ПAVЛЕНКО,
литератор, переводчик, натуралист-любитель

В жизни крайне мало того, что однозначно можно было бы назвать либо отрицательным, либо положительным. Идет дождь, падает снег — это хорошо или плохо? Все зависит от обстоятельств и от внутреннего ощущения. В рождественскую пору падающий снег — это как бы обязательный элемент праздника. С другой стороны в сильный снегопад двигаться на автомобиле довольно трудно и опасно, ведь далеко не до всех пунктов нашего назначения, особенно в сельской местности, можно добраться пешком. Да и утром, если всю ночь шел снег, прокладывая дорожку и откапывая автомобиль от снега — занятие довольно-таки хлопотное. А вот в нашем доме это занятие часто носит элемент праздничной радости. Соседи, кому позволяет физическое состояние, дружно взяв лопаты и метлы, и выйдя во двор, не просто очищают пространство для передвижения, но и оживленно общаются между собой.

Своего рода радость может доставить и работа снегоуборочной машины. Особенно нынешнего механизма, который широкой лопатой убирает за пару минут то, на что при ручном труде ушел бы как минимум час. И при этом движущийся агрегат весь сверкает и переливается огнями, как хорошо оборудованная рождественская елка. И это как раз тот случай, когда красота в прямом содружестве с практической пользой — сверкающий аппарат даже в случае сильного снегопада хорошо виден остальным участникам движения.

За бытовыми хлопотами можно не заметить приближение праздника, однако когда рядом с твоим домом проходит такая техника, ясно понимаешь — скоро Рождество!

Эта движущаяся и сверкающая огнями «елка» виртуозно проходит и по всем внутренним дорогам поселка. Иногда, если время подходящее, даже в сопровождении музыки.

"ЗОЛОТЫЕ РЫБКИ" Причудья

Кадри КАЙО,
руководитель НКО "MTÜ Peipsimaa Turism"

1 декабря 2022 года в каретном дворе замка Алатскиви прошел X Форум развития Причудья "Успешное сотрудничество — движущая сила", на котором обсуждались вопросы развития и сотрудничества в регионе Причудья. Там же была отмечена деятельность лучших предпринимателей, инициативных людей, значимые события. В первой части мероприятия, после приветственных слов Кристины Вирро, специалиста по развитию волости Пейпсиэере, представители "MTÜ Peipsimaa Turism" Кади Пломм и Кадри Кайо рассказали о проделанном в Причудье и о планах на будущее. Представитель туристического кластера южной Эстонии Кайа Лехтсаар очень увлеченно говорила о сути организаций по развитию туристических мест и о возможностях дальнейшего сотрудничества. Райли Менгель (сектор сельского туризма) рассказала о планах на 2023 года

(Банный год) и в своем выступлении затронула будущее мира туризма. Во второй части мероприятия публику мотивировали вдохновляющими лекциями.

Астра Мьяэранд ("Mäerand Grupp OÜ") рассказала о возвращении из города в деревню и о создании предприятия. Об опыте путешествий по Причудью и тропе Метса увлекательно поведала энтузиаст спорта, путешествующая по миру Керту Юккум. Урмо Аава ("MTÜ Estonian Autosport Events") рассказал об организации и достижениях проведения "Rally Estonia" и о скоростных заездах в Причудье.

На Форуме были отмечены лучшие в четырех категориях, где в каждой категории вручалась "Золотая рыбка Причудья". На конкурсе были представлены свыше двадцати деятельных предпринимателей и активных людей.

"Золотой рыбкой Причудья" отмечены следующие деятели:

Лучший в развитии сферы туризма 2022 года - Анника Орас / "SA Kalevipoja Koda"

Лучшее туристическое мероприятие 2022 года — Rõõrane täiskuuöösoõmning (Потрясающая трапеза в полнолуние) / "Maitseelamuse Koda"

Лучший туристический объект 2022 года - Гостевой центр Национального парка Алу-тагузе (RMK).

Лучший новичок 2022 года - скоростные заезды "Rally Estonia" в Причудье / "MTÜ Estonian Autosport Events"

Объединение "Peipsimaa Turism" благодарит всех участников Форума развития. Видя такое множество партнеров по сотрудничеству (местные самоуправления, действующие группы, туристические организации, предприниматели и т.д.) вокруг себя, можно смело двигаться дальше. Предпримем все, чтобы успешное сотрудничество продолжилось и туристическая сфера Причудья развивалась и далее.

Проведение Форума развития Причудья поддержала программа "Peipsiveere".

Касса здоровья приглашает еще в этом году женщин Ида-Вирумаа на скрининговое обследование на рак шейки матки

Пресс-релиз Больничной кассы

В этом году в Ида-Вирумаа меньше женщин, чем в среднем по Эстонии, прошли скрининговое обследование на рак шейки матки. Касса здоровья приглашает женщин из целевой группы воспользоваться возможностью принять участие в бесплатном скрининговом обследовании и напоминает, что приглашение действительно только до конца года.

«Мы приглашаем всех женщин, кто входит в этот год в целевую группу скринингового обследования, но не прошел обследования, забронировать время или заказать бесплатный набор для домашнего тестирования уже сегодня», — призвала специалист отдела по связям с общественностью и продвижению здоровья у 128 женщин, 14 из которых узнали о заболевании благодаря прохождению скринингового обследования. «Помимо сдачи анализа в клинике, женщины из целевой группы до конца года смогут пройти скрининговое обследование, не выходя из дома, заказав бесплатный набор для домашнего тестирования.

В этом году в Эстонии рак шейки матки был диагностирован у 128 женщин, 14 из которых узнали о заболевании благодаря прохождению скринингового обследования. «Поскольку женщины в возрасте от 30 до 65 лет приглашаются на скрининговое обследование на рак шейки матки каждые

пять лет, регулярное участие в обследовании имеет решающее значение», — подчеркнула Юриэ.

В случае рака шейки матки важно знать, что скрининговое обследование позволяет выявить вирус ВПЧ, который может вызвать рак шейки матки. Таким образом, зачатки рака можно выявить еще до возникновения самого заболевания. «Поскольку многие новые случаи рака по-прежнему выявляются на поздней стадии, чрезвычайно важно регулярно участвовать в скрининговых обследованиях. Это эффективный способ проверить свое здоровье и обрести душевное спокойствие», — пояснила Юриэ.

В Ида-Вирумаа по состоянию на ноябрь этого года только 27% приглашенных женщин приняли участие в скрининге на выявление рака шейки матки, в то время как в прошлом году в Ида-Вирумаа в скрининге в течение года приняли участие 34% приглашенных женщин. Хотя в последние годы жители Эстонии все активнее участвуют в скрининговых обследованиях, средний процент участия все еще низок. Национальные скрининговые обследования достигают своей цели только в том случае, если в них принимает участие более 70% целевой группы.

Кто приглашается на скрининговое обследование на рак шейки матки в 2022 году?

Для участия в скрининговом обследовании на рак шейки матки приглашаются женщины в возрасте 30–65 лет, родившиеся в 1957, 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987 и 1992 года гт. Участие в обследовании бесплатное, даже если у вас нет медицинской страховки.

Чтобы записаться на скрининговое обследование на рак шейки матки, свяжитесь с соответствующим медицинским учреждением. Контакты можно найти здесь:
www.haigekassa.ee/soeluringu-kontaktid.

До конца года женщины из целевой группы также могут пройти скрининговые обследования на рак шейки матки, не выходя из дома, заказав бесплатный набор для домашнего тестирования через сайт онлайн-заказов hrv.synlab.ee.

Приглашение на скрининговое обследование можно найти на Портале пациента www.digilugu.ee (Данные о здоровье → Направления). Дополнительную информацию о скрининговых обследованиях можно получить у семейного врача или написав на адрес info@haigekassa.ee или позвонив по телефону 669 6630.

Смотрите также www.soeluring.ee.

Осторожно на льду!

Расмус ПЯРН, Мадис МАРДУ,
участковые пограничники

Зимой водоемы покрываются льдом и становятся привлекательным местом для пребывания на них. Передвигаясь по льду следует прежде всего помнить о безопасности, чтобы избежать неприятных случайностей. Полиция считает нужным напомнить о требованиях и правилах безопасного передвижения на пограничных водоемах.

Обязательная регистрация перед выходом на пограничные водоемы в интересах безопасности самих же людей, и чтобы погранохрана знала, благополучно ли вернулся на берег человек. Сделать это (регистрация) можно самостоятельно на веб-странице www.riigiveekogu.ee, где сначала необходимо создать профиль пользователя и после чего перед выходом на водоем зарегистрироваться на этой же странице, или отправив сообщение по телефону +372 57000001. При отправке сообщения для регистрации

указать время выхода текстом "Algu" или "A", а возвращение - текстом "Lopp" või "L".

Выходя на лед, следует (по возможности) быть одетым в специальную спасательную рыбацкую одежду, повесить на шею спасательные шипы, полностью зарядить телефон и поместить его в водонепроницаемый пакет, и обязательно известить близких о том, куда направляетесь и когда планируете вернуться.

Призываем общественность сообщать обо всех тревожных событиях

или необычном передвижении. Каждая информация в погранзоне очень важна, поскольку это содействует обеспечению безопасности. Если заметите, что чужей- то жизни или имуществу что-то угрожает, или сами нуждаетесь в срочной помощи, то всегда нужно тут же звонить по телефону 112.

Информацию о ледовой обстановке можно получить на домашней странице Департамента полиции и погранохраны: www.politsei.ee/et/jaeaeolud.

Приглашайте на свои сельские собрания и сходки представители зональной погранохраны, чтобы получить обстоятельные ответы на вопросы о безопасности.

С представителем зональной погранохраны Расмусом Пярном можно связаться по телефону 333 1654 или 5788 0634, либо написав письмо на э-адрес rasmus.parn@politsei.ee, а с Мадисом Марду - 333 1654 или 5191 9036, либо написав письмо на э-адрес madis.mardu@politsei.ee.

Насилие растет в тишине, но помощь есть всегда!

Андреа Кинк
Руководитель отдела услуг центра поддержки женщин при Департаменте социального страхования

"Я думала, что мне скажут, чтобы я перезвонила через неделю-другую, вдруг какое-то место освободится. Но на деле мне сразу дали все нужные номера телефонов, сами перезвонили, пригласили, сказали, куда мне прийти".

25 ноября отмечается объявленный ООН Международный день борьбы за ликвидацию насилия в отношении женщин с целью распространения информации о разных способах насилия над женщинами и обращения внимания на важность профилактической работы.

Насилие над девочками и женщинами осуществляется разными способами. Кроме физического, сексуального, психологического и экономического насилия, в последнее время все чаще встречается кибернасилие, которое включает в себя киберпреследование, несогласованную и принуждаемую порнографию, оскорбления и преследования по половому признаку, сексуальный шантаж, угрозы изнасилования и смерти, злонамеренный поиск материалов в интернете и их публикацию, а также торговлю людьми с помощью средств электронной связи.

Вне зависимости от формы проявления насилия, оно в любом случае является предосудительной деятельностью. Лучший способ прекратить это - не молчать, поскольку насилие растет в тишине.

Насилие над женщинами - это проявление неравных, основанных на власти, отношений и его негативное влияние сказывается не только на женщинах, но и на семьях, коллективах, на обществе в целом. В Эстонии опыт физического, сексуального и психологического насилия имеется почти у каждой третьей женщины.

Но помощь есть

Если насилие было применено против тебя, твоих близких или знакомых, или ты хочешь получить больше информации на эту тему, обратись в любой из центров поддержки женщин.

В центрах поддержки женщин работают профессиональные консультанты с большим опытом, которые не дают оценок. В этих центрах предлагается:

- первичная кризисная консультация. Мы выслушаем твою историю, поверим тебе и расскажем, на какую помощь можно рассчитывать;
- консультация, которая поможет справиться с ситуацией. Мы оценим твою ситуацию с точки зрения рисков, составим план действий, разьясим твои права и поможем в общении с другими учреждениями;
- консультация психолога. Мы поддержим твоё эмоциональное состояние, чтобы ты могла дальше справляться с происходящим;
- консультация юриста. Предложим первичную юридическую помощь, поможем составить необходимые документы и поддержим тебя в ходе судебного процесса;
- безопасное временное размещение. Если ты не можешь оставаться в предыдущем месте жительства и тебе негде больше безопасно остановиться, то ты можешь вместе с детьми пожить у нас.

В центрах защиты принимают женщин с детьми. При обращении и консультациях ты можешь сохранять анонимность. Эта услуга бесплатная и предлагается круглосуточно. Ежегодно в центрах защиты помощь получают почти 2000 женщин.

"В этом центре защиты трубку взяла одна женщина и... она выслушала мою проблему, а я говорила, конечно, долго и путано, но она слушала меня внимательно, мы проговорили часа три-четыре. Она утешила меня, дала совет, постаралась как-то снизить мое напряжение всеми возможными способами. Она дала мне понять, что у нее есть для меня время, она не торопила меня, чтобы поскорее закончить разговор, я чувствовала, что она слушает меня с интересом".

ИДА-ВИРУМААСКИЙ ЦЕНТР ПОДДЕРЖКИ ЖЕНЩИН И ПРИЮТ.
Контакт: 5333 2627 или naistetugikeskus@gmail.com.
Дополнительная информация: www.naistetugikeskus.eu

Несколько тысяч людей не получают пособий по болезни из-за отсутствия данных

Вивика ТАМРА,
главный специалист службы развития здоровья и коммуникации Больничной кассы

Количество выданных больничных по причине нетрудоспособности по-прежнему велико, но в то же время тысячам людей Больничная касса не может производить выплаты, поскольку отсутствуют банковские счета. Пожалуйста, проверьте в государственном портале свои данные и убедитесь, что выполнили все необходимое для своевременного получения пособий.

На основании справки о нетрудоспособности работодатель и Больничная касса

Эстонии выплачивают пособие, цель которого — частичная компенсация зарплаты во время болезни или больничного ухода.

Число больничных листов резко выросло во время эпидемии коронавируса. Нынче за 9 месяцев от Больничной кассы получили пособия около 296 000 человек на сумму 175,5 млн. евро, из которых 121 миллион евро составили выплаты по больничному листу.

Начиная с 2019 у Больничной кассы Эстонии отсутствуют банковские счета почти 8000 человек, которые по этой причине не получили пособия. К этой цифре только в этом году добавились 1000 человек. Общая сумма не выплаченных пособий составляет почти 700 000 евро.

Следует отметить, что данные, необходимые для выплаты пособий Больничной кассой, действительны только в течение трех лет. "Это означает, что в 2022 году мы можем произвести выплату не полученных пособий за 2019, 2020 и 2021 год. Если человек в течение этих трех лет не представил необходимых данных, то он теряет право на получение этих пособий," - подчеркивает Марис Лийтмяэ, руководитель отдела обслуживания клиентов Больничной кассы Эстонии.

Наряду с банковским счетом Больничной кассы просит на государственном портале проверить и, при необходимости, обновить и свои контактные данные (номер телефона, адрес э-почты).

НА ЗАСЕДАНИЕ АЛУТАГУЗЕСКОГО ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ

24.11.2022 года

- Член правления целевого учреждения (ЦУ) "Alutagusemaa" и специалист по охране правопорядка волости Алутагузе рассказали о порядке работы платных парковок, находящихся на территории волости.
- Решено предоставить Алутагузскому волостному управлению полномочия заключать от имени волости договор с ЦУ "Alutagusemaa" на предмет администрирования работы парковок в 2023 – 2026 годах.
- Решено признать частично недействительной детальную планировку (ДП) "Tuulekoja väikekoht 9" в деревне Катазе.
- Решено признать частично недействительной ДП жилого района "Pargitaguse" в поселке Мязтагузе.
- Дано согласие на изменение границ между волостной недвижимостью "Pargi tn 3" и принадлежащей ПТ "Mehntack OÜ" недвижимостью "Pargi tn 1", и на сокращение территории волостной недвижимости на 1790 м² в соответствии с программой землеустройства. Произвести в порядке принятия решения бесплатное отчуждение сокращенной от кадастровой единицы "Pargi tn 3" территории фирме "Mehntack OÜ" вместе с находящимся там строением (купальня). Передать с баланса находящееся на бухгалтерском учете основное имущество по остаточной стоимости на баланс "Mehntack OÜ".
- Дано согласие разделить на две самостоятельные кадастровые единицы муниципальную недвижимость "Valla" в деревне Иллука. В ходе разделения создать кадастровые единицы "Valla" площадью около 13551 м² и "Tankla" площадью около 5760 м².
- Решено ввести в действие "Распорядок на дорогах волости Алутагузе", целью которого является в соответствии с государственными и волостными правовыми актами установление требований к дорогам, находящимся на административной территории волости, а также прав и обязанностей для владельцев дорог и участников движения, отрегулировать организацию содержания, использования и охраны дорог, проведения снегоуборки на частных дорогах.
- Утвержден результат контроля, который ревизионная комиссия провела относительно реализации в Алутагузской волостью международных проектов (в т.ч. использование внебюджетных целевых денежных средств).
- Решено партизанский мемориальный камень в Катазе перенести в музей Синимяэ (Вайвара).
- В планах изменить облик памятника в Васкарна и переместить его на кладбище. Эту процедуру осуществляет волостное управление. Волостное собрание считает, что памятники с общественного пространства следует перемещать в соответствии с соглашениями, которое волостное собрание приняло на предыдущих заседаниях.

С протоколом заседания волостного собрания, с принятыми решениями и постановлениями можно ознакомиться в регистре документов: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/

Видео заседания волостного собрания на странице: www.alutagusevald.ee/istungid-2022-ii-koosseis

ДЕТАЛЬНЫЕ ПЛАНИРОВКИ

Алутагузское волостное собрание своим решением №76 от 24.11.2022 года признало недействительным решение Мязтагузского волостного собрания от 2007 года о введении ДП в жилом районе Pargitaguse в части кадастровых единиц "Kooli tn 8" и "Kaevu tee".

Главной целью разработки ДП было деление неререформированной государственной земли и недвижимости "Reenemäe" на участки жилой застройки, и прокладка велосипедно-пешеходной дорожки между усадьбой и зоной отдыха у горы. На основании плана проведены процедуры землеустройства и реализация ДП в части участков жилой застройки начата в районе улицы Паргитагузе. На территории, прилегающей к парку, разбит участок для жилой застройки "Kooli tn 8", и он граничит с участком "Kaevu tee", через который был запланирован доступ к скважине, находящейся на территории "Kooli tn 10". Оба участка являются волостной собственностью. "Kooli tn 8" согласно генеральному плану — это участок для общественного здания, которое предусмотрено для расширения услуг центра опеки, и необходимость использования в качестве участка жилой застройки отсутствует.

Признание ДП частично недействительной в части недвижимости "Kooli tn 8" и "Kaevu tee" не препятствует целостной реализации ДП остальной территории. С решением о признании ДП частично недействительной можно ознакомиться в регистре документов волости Алутагузе: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/dokument/5617223.

***

Алутагузское волостное собрание своим решением №75 от 24.11.2022 года признало решение Алайзского волостного собрания, принятое в 2011 году, частично недействительной относительно ДП недвижимости "Tuulekoja väikekoht 9" в деревне Катазе.

На основании ДП на бывшем дачном участке "Tuulekoja" образовалось два участка для жилой застройки - "Tuulekoja vkt 9" и "Tuulekoda vkt 9a". Согласно ДП на обоих участках было разрешено строительство двух зданий строительной площадью до 100 м² и высотой до 8 м. Владелец участков пожелал отказаться от ДП кадастровой единицы "Tuulekoja vkt 9" и использовать участки, исходя из условий генерального плана (максимальная застройка - 20%, а высота зданий - до 6,5 м). Признание ДП частично недействительной обеспечивает ее реализацию относительно участка "Tuulekoja vkt 9a".

С решением о признании ДП частично недействительной можно ознакомиться в регистре документов волости Алутагузе: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/dokument/5617244

Tervisekassa ootab veel sel aastal Ida-Virumaa naisi emakakaelavähi sõeluuringule

Haigekassa

Ida-Viru maakonnas on sel aastal emakakaelavähi sõeluuringul osalenud vähem naisi, kui Eestis keskmiselt. Tervisekassa kutsub sihtrühma naisi kasutama võimalust osaleda tasuta sõeluuringul ja tuletab meelde, et kutse sõeluuringule kehtib vaid aasta lõpuni.

„Ootame juba täna aegu broneerimise või kodustesti tellimise kõiki naisi, kes kuuluvad sel aastal sihtrühma, kuid pole veel uuringul käinud,“ julgustas tervisekassa avalike suhete ja tervise edenduse osakonna spetsialist Ave Jüriöö. Lisaks kliinikus proovi andmisele saavad sihtrühma naised aasta lõpuni osaleda sõeluuringul ka kodust lahkumata, tellides tasuta kodustesti komplekti.

Selle aasta jooksul on Eestis emakakaelavähi diagnoosi saanud 128 inimest,

kellest 14 sai haigusest teada tänu sõeluuringule. „Kuna emakakaelavähi sõeluuringule on kutsutud 30–65-aastased naised iga viie aasta tagant, on regulaarne osavõtt äärmiselt oluline,“ rõhutas Jüriöö.

Emakakaelavähi puhul on oluline teada, et sõeluuringuga otsitakse HPV viirust, mis võib emakakaela vähi tekitada. Seega on võimalik vähialge avastada veel enne, kui haigus on välja kujunenud. „Kuna paljud uued vähijuhud avastatakse endiselt hilises staadiumis, on sõeluuringutel regulaarselt osalemine äärmiselt oluline. See on tõhus viis oma tervise kontrollimiseks ning meelerahu saamiseks,“ selgitas Jüriöö.

Ida-Virumaal on tänavu novembri seisuga emakakaelavähi sõeluuringul osalenud vaid 27% kutsututest, mullu võttis Ida-Virumaal terve aasta vältel sõeluuringutest osa 34% kutsutud

naistest. Kuigi viimastel aastatel on Eesti elanikud sõeluuringutel aina aktiivsemalt osalenud, on keskmine osalusprotsent endiselt madal. Riiklikud sõeluuringud täidavad oma eesmärgi vaid siis, kui uuringutes osaleb üle 70% sihtrühmast.

Kes on 2022. aastal emakakaelavähi sõeluuringule kutsutud?

Emakakaelavähi sõeluuringule oodatakse 30–65-aastased naisi sünniaastaga 1957, 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987 ja 1992. Uuringus osalemine on tasuta ka juhul, kui teil puudub ravikindlustus.

Emakakaelavähi sõeluuringule aja broneerimiseks võtke ühendust sobiva raviasutusega. Kontaktid on leitavad: www.haigekassa.ee/soeluuringu-kontaktid.

Aasta lõpuni on sihtrühma kuuluvatel naistel võimalik osaleda sõeluuringul ka kodust lahkumata, tellides tasuta kodustesti komplekti internetipõhisest tellimiskeskonnast hvp.synlab.ee.

Kutse sõeluuringule on leitav patsiendiportaalist www.digilugu.ee (Terviseandmed → Saatekirjad). Sõeluuringute kohta saab lisainfot küsida oma perearstilt või kirjutades info@haigekassa.ee ning helistades 669 6630. Vaata ka lisaks www.soeluuring.ee.

Plaanid ükskord langevarjuhüppe ära teha? Aga elul võivad olla omad plaanid.

2022. aastal kutsume tasuta uuringule naisi sünniaastaga 1957, 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, 1992.

soeluuring.ee

Vägivald kasvab vaikuses, kuid abi on alati olemas!

Andrea Kink
Sotsiaalkindlustusameti naistevastase vägivalla teenuse juht

„Ma mõtlesin, et mulle vastatakse, et helistage nädala või kahe pärast, et äkki siis on mõni koht vaba. Aga tegelikult anti kohe vajalikud telefonid, helistasid ise tagasi, kutsusid ja ütlesid, kuhu tulema peab.“

- Naiste tugikeskuses viibinu

25. novembrit on ÜRO nimetanud naistevastase vägivalla vastu võitlemise päevaks, mille eesmärk on teadvustada naiste vastu suunatud vägivalla eri vorme ning juhtida tähelepanu nende ennetamisele.

Naiste ja tüdrukute vastu suunatud vägivallal on mitmeid eri vorme. Lisaks füüsilisele, seksuaalsele, psühholoogilisele ning majanduslikule vägivallale on tänapäeval järjest enam tulnud päevakorda kübervägivald, mille alla kuuluvad muuhulgas küberahistamine, mittekokkuleppeline ja pealesunnitud pornograafia, soopõhised solvangud ja kiusamine, seksuaalne väljapressimine, vägistamis- ja tapmisahvardused, pahatahtlike veebimaterjalide otsimine ja avaldamine ning inimkaubandus elektrooniliste vahenditega.

Sõltumata vägivalla avaldumise vormist on see igal juhul taunitav ning parim viis vägivalla tõkestamiseks on sellest rääkida, sest vägivald kasvab vaikuses.

Naistevastane vägivald on ebarõrdsete võimusuhte ilming ning selle negatiivne mõju ei avaldu mitte üksnes naistele, vaid ka perekondadele ja kogukonnale – tervele ühiskonnale. Eestis on füüsilist, seksuaalset ja vaimset vägivalda kogunud pea iga kolmas naine.

Abi on olemas

Kui sinu, su lähedase või tuttava suhtes on tarvitatud vägivalda või sul on soov sel teemal selgust ja infot saada, siis kutsume sind pöörduma naiste tugikeskusesse. Naiste tugikeskuses on sulle abiks pika kogemusega, professionaalsed ja hinnanguvad nõustajad. Naiste tugikeskuses pakutakse:

- **esmast kriisinõustamist.** Kuulame su ära, usume ja toetame sind ning räägime, millist abi võid saada;
- **nõustamist, mis aitab sul juhtnuga toime tulla.** Hindame sinu turvariske, koostame tegevusplaani, seletame sulle sinu õigusi ning aitame suhelda teiste ametiasutustega;
- **psühholoogilist nõustamist.** Toetame sinu emotsionaalset heaolu ja edasist hakkamasaamist;
- **juriiidilist nõustamist.** Anname sulle esmast õigusabi, aitame koostada vajalikke dokumente ning toetame sind kohtuprotsessis;
- **turvalist ajutist majutust.** Kui sa ei saa jääda oma senisesse elukohta ning teine turvaline koht puudub, saad sa peatuda ka lastega meie juures.

Naiste Tugikeskusesse oled oodatud koos lastega. Pöördumisel ja nõustamisel võid jääda anonüümseks. Teenus on tasuta ning kättesaadav 24/7. Iga aasta saab naiste tugikeskusest abi ligi 2000 naist.

„Seal tugikeskuses võttis üks naisterahvas vastu telefoni ja noh... ta kuulas kõigepealt mu mure ära, mure oli muidugi pikk ja lai ja segane, aga ta kuulas väga ilusti ära ja me rääkisime vist peale seda kolm-neli tundi järjest. Ta lohutas, ta andis nõu, ta üritas minu seda pinget igal võimalikult moel maandada. Ta näitas, et tal on minu jaoks aega, ta ei kiirustanud kuskile, et seda kõnet lõpetada, ta tundis huvi kõige vastu.“

- Naiste tugikeskuses viibinu

Ida-Virumaal saad pöörduda Ida-Virumaa naiste tugikeskus-varjupaiga poole telefonil 5333 2627 või e-postiga naistetugikeskus@gmail.com.
Lisainfot leiab kodulehel www.naistetugikeskus.ee

Lisaks on kõigile Eesti inimestele abiks üleriigiline **ohvriabi kriisitelefoni 116 006**, mis pakub ööpäevaringset kriisinõustamist, annab infot õiguste ja abivõimaluste kohta ning viib abivajajaid kokku õigete spetsialistidega. Rohkem infot palunabi.ee.

RAAMATUKOGUHOIDJA SOOVITAB

Aire Öras
Pagari raamatukogu

Janno Pöldma
LEIUTAJATEKÜLA JÕULUD
Tammeraamat 2022

Kas teie teate, Kuidas Leiutajatekülas jõule tähistatakse? Milliseid ettevalmistusi tehakse, milliseid seiklusi ja viperdusi juhtub, kuidas kinke valmistatakse ja kas neile tuleb külla ka päris jõuluvana? Seda kõike saate teada uuest Janno Pöldma raamatust.

Peatükk raamatust
HILINE HOMMIK

Kui voodist välja aetud Leiutajateküla elanikud aknast õue vaatasid, kadus neil viimanegi uneraas. Nad löid rõõmust käsi kokku ja hüüdsid: „Hurra, täna on tõeline jõuluilm!“ Aga kaua ei saanud nad hingematvat pilti imetleda, õhtul ootas külaelanikke kauaoodatud jõulupidu. Kõigepealt tuli valmis teha kingitus, et see siis laadaplatsile jäetud suurde kotti pista. Hilisõhtul tuleb sinna jõuluvana, vinnab kotti endale õlale ja sammub Lotte majja Leiutajateküla jõulupeole.

Raamatut saab laenutada lisaku, Kuremäe, Pagari raamatukogudest.

Lucinda Riley
MÕRVAD FLEAT HOUSE'IS
Varrak 2022

Mõrvad Fleet House'is on äärmiselt põnev ja paeluv krimiromaan, mille autori Lucinda Riley raamatusarja „Seitse öde“ on üle maailma müüdnud kümneid miljoneid eksemplare.

Üks surnud riukukk. Terve koolitais kahtlusaluseid.

Kui ühes erainternaatkoolis leitakse surnud õpilane, on eliidi maine ohus. Kooli direktor tahab surma ilmingimata

traagilise õnnetusena maha kanda – uurija Jazz Hunter aga hakkab peagi kahtlustama, et toime on pandud mõrv. Londonist oma probleemide eest põgenenud Jazzile näib kauni loodusega ja ülejäänud maailmast eraldatud Norfolk ideaalse pelgupaigana. Kui aga selgub, et ohver oli mässitud saladuste ja vanade veritaskude võrku, mis ulatub ühest õpilasest kaugemale, taipab Jazz, et aega napib ...

Kõik teed viivad tagasi kooli suletud maailma. Kuid Fleet House ja selle asukad ei taha nii kergelt oma saladusi paljastada ning kui Jazz juhitud uurimises tempo tõuseb, taipab naine, et need on isegi pahaendelisemad, kui ta oleks osanud ette kujutada.

Raamatut saab laenutada Kiikla, Kuremäe, Mäetaguse, Pagari raamatukogudest.

Kristiina Ehin
JANU ON KÕIKIDEL KAKS
Kristiina Ehin 2022

Iseendast ei piisa
Aastakümneid ja –sadu üksteiselt otsime sooja
Jõulukuu vihmapiisas peegeldus päike ja kadus
Emajõe taha looja
Viivuks oli see eelis näha kallite silmi
läbi saju ja klaasi

Kristiina Ehini kümnes luulekogu räägib hingerahu otsimisest ja armastuse hoidmisest keset viirusi ja sõjasõnumeid. Kultuur, religioon, psühholoogia ja mütoloogia ulatavad otsijale käe, kuid kelle poole hoida ning kellel üldse on võimu meid välja sikutada sellest korduma kippuvate ajamustrite keerisest? Autori uusim lüürika kutsub lugejat Ajajõe kaldale veepeegeldustest iseenast, oma rahvast ja värsket kokkukuuluvustunnet otsima.

Raamatut saab laenutada lisaku, Kuremäe, Mäetaguse, Pagari raamatukogudest.

ALUTAGUSE HUVIKESKUSE ALLASUTUSTE LAHTIOLEKUAJAD PÜHADE AJAL

23.12.22 ja 30.12.22

Kõikide asutuste tööaeg lühendatud 3 h

22., 24.-26.12.22 ja 01.01.23

Kõik asutused suletud

KUULUTUSED

Ostame Eesti parima hinnaga kasvava metsa raieõigust. Küsi pakkumist juba täna! www.skpinvest.ee, info@skpinvest.ee
Tel 55 155 13, 55 003 43

Ostan igasugust vanavara. Pakkuda võib kõike. Kojukutsed, raha kohe kätte.
Tel 5198 0371.

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Mälestame
lahkunuid
ANTONINA TŠUMAKOVA
MEELIS SALMU

**Õnnitleme
lapsevanemaid**

KRISTOFER TOBIAS KINGU
ARSENIY KOZULIN

**Õnnitleme
sünnipäevalapsi**

LEHTE SELLIK	94
MARIA PÄÄSUKE	94
ANGELINA VOLKOVA	93
ERNA VANASILLA	93
ILSE URBALU	93
JOHANNA LEHISMAA	91
HENNO RAJAMETS	91
LIIDIA MOZINA	89
JAAN KOJUS	89
ILME-OLIVIA NURM	89
TÖNU PRODEL	86
ELJO RAUS	86
VELLO KALJOLA	86
ELJU MURUVEE	85
LEMBIT JOORIK	84
ÜLO LEHISMETS	84
VEERA GERASIMTŠIK	84
AILI MERISTU	84
VLADIMIR PERMYAKOV	83
HILVI MÄNNIK	83
HELGI JÄRVEPERA	83
IMBI ROHI	83
VAIKE PIKKSOU	83
OLEV KARP	83
AIME TOOME	82
ALEKSANDRA BATUHTINA	82
JAAN OLEI	82
NIKOLAY SVERTOKIN	81
VALDUR SPIELBERG	81
ELLEN KIVIMÄGI	81
EEVI NAUR	80
MALLE VIIRLAID	75
ANTONINA GOLOVNEVA	75
GALINA CHERNYAVSKAYA	75
LEONHARD BOGDANOV	75
FJODOR DROZDOVSKI	70
NIKOLAI VOLODKO	70
JEKATERINA PAISTE	70

**PÜHAPÄEVAL, 18.12.22
KELL 14.00**

ILLUKA MÕISAS

**MUUSIKASTUUDIO
ETENDUS**

**LAANELILLE
JÕULULUGU**

SISSEPÄÄS VABAANNETUS

30.12

Kell 20.00
Tudulinna rahvamajas

**Laulu-Mängu Selts
130**

Tantsuks ans. Dolores
Õhtujuhib Aarne Pärn

Pääse 10€, seltsi liikmele 5€

LAUDADE BRONEERIMINE
5224848 (MARIKA)
Laua katab igalüks ise

JÕULUMEMMEMAA
KIIKLA RAHVAMAJAS
12. - 22. detsembrini

Esmaspäevast reedeni oodatakse koolide ja lasteaedade kuni 20-liikmelisi grappe. Nädalavahetustel saab tulla huvigruppide või peredega.

Info 5190 2091.
Jõulumem Ruth:
registreerimine ja info
kodulehel
www.kiikla.ee.

Pääse 5 eurot.
Õpetajatele tasuta.
Lisaks on võimalik
tellida jõulukooki ja
karejooki
hinnaga 2 eurot.

Lumememmed lähuvad palmisaarele puhkama ja otsustavad jääda sinna kuni aasta lõpuni. Kas siis Kiiklas jõulumaal sel aastal ei toimugi? Muidugi toimub, aga kes seal teeb ja toimetab? Ega midagi teada ei saa, kui tuled kohale, sest oma silm on kuningas.

**29. DETSEMBRIL
KELL 15**

**Pühadehõnguline
pärestlõuna**
Kiikla rahvamajas

Mõnus ajaviide
väikestele ja suurtele
Kiikla jõulumemmemaa
tegitajate seltsis

**METSAKINNISTUD,
PÕLLUD,
KAITSEALL OLEVAD
KINNISTUD**

AUS HIND TEIE KINNISTULE
TARTUMETSALT
5557 7007
janno@tartumets.ee

14. jaanuaril kell 12

**PAGARI
LAHINGU**
104. aastapäeva
tähistamine

Pagari mälestuskivijätku
seltsimaja juures

Mälestustseremoniaal osaleb Kaitseleit

18. jaanuaril kell 17.00 lisaku raamatukogus

**Huvitavate
Kohtumiste Klubi**

Külaskirjanik ja Sagadi metsamuuseumi juhataja

Ain Kütt

**MÄETAGUSE
MÄLUMÄNG**
XX hooaeg III VOOR

19. JAANUARIL KELL 18 • MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkonnadel palume registreeruda hiljemalt 18. jaanuariks tel 3366963 või huvikeskus@alutagusevald.ee.

MILLENE LOOPUSLIK "MÄGI" ON IPA-VIRUMAA KÕRGEIM? KUI KÕRGE SEE ON?

5. jaanuaril kell 12
Iisaku rahvamajas

ERIK KIVISÜDA

Pilet 5/4 €

**NAMIIBIA
FOTOSAFARI
NÄITUS**

Iisaku raamatukogus
detsembris-jaanuaris

Raamatukogu tööaegadel
E-N 11-18 R 10-16 L 10-14

IISAKU RAAMATUKOGU

raamatusõprade vestlusring

Kesknädala keskustelu

28. detsembril algusega kell 14.00

- Raamatukogude aasta lõpetamine: kirjanduslik liikumismäng
- Üllatuskülatine

KULTUURIKALENDER

- 12.-22. detsembrini Kiikla rahvamajas JÕULUMEMMEMAA
- 16. detsembril kell 17.30 lisaku rahvamajas IISAKU KUNSTIDE KOOLI JÕULUKONTSERT
- 18. detsembril kell 14 Illuka mõisas MUUSIKASTUUDIO ETENDUS „LAANELILLE JÕULULUGU“. Sissepääs vabaannetus
- 18. detsembril kell 11-14 Pagari seltsimajas PIPARKOOGIMAJA JÕULUTOAD 11.00–11.30 Muinasjutu hommik väikestele ja suurtele „Õpetlikud muinaslood“ 11.00–14.00 Piparkookide töötuba Jõulukaunistuste töötuba – jõuluehted kuusele või aknale. Avatud jõuluteemaline fotonurk. Väike jõulaat ja vanade jõuluehete näitus.
- 18. detsembril kell 16 lisaku rahvamajas IISAKU SEGAKOORI JÕULUKONTSERT „ON JÄLLE JÕULUAEG“. Sissepääs tasuta
- 28. detsembril kell 14 lisaku raamatukogus KESKNÄDALA Keskustelu Raamatukogude aasta lõpetamine
- 29. detsembril kell 15 Kiikla rahvamajas PEREPÄEV- Pühadehõnguline pärestlõuna
- 30. detsembril kell 19 Mäetaguse rahvamajas AASTALÕPUPIDU ANSAMBLIGA NUKKER KUKEKE Tantsustuudio Ciara kabareeprogramm. Piletid kuni 21. detsembrini 8 €, hiljem 10 €. Piletid müügil Mäetaguse rahvamajas või Fienta piletimüügikeskkonnas. Laudade katmine piduliste endi poolt. Uksed avatud alates kell 18.30. Lisainfo ja laudade broneerimine huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 336 6960
- 30. detsembril kell 20 Tudulinna rahvamajas LAULU-MÄNGU SELTS 130 Tantsuks ansambel Dolores. Õhtujuht Aarne Pärn Pääse 10 €, seltsi liikmetele 5 € Lauade broneerimine 5224848 (MARIKA Valter) Laua katmine piduliste endi poolt
- 31. detsembril kell 21 lisaku rahvamajas AASTAVAHETUS RAHVAMAJAS Tantsuks ansambel ExPert. Kohv ja tee laual, muu suupärase toovad pidulised ise kaasa. Pilet eelmüügist 8 €, kohapeal 10 €
- 5. jaanuaril kell 14 lisaku rahvamajas MÄNGUFILM „ERIK KIVISÜDA“. Pilet 5/4 €
- 6. jaanuaril kell 18 lisaku lauluväljaku lõkkeplatsil Jõulukuuskede põletamine
- 13. jaanuaril kell 19 lisaku rahvamajas KIIKLA KOGUKONNATEATRI ETENDUS „AUGUST JA JULIA“. Pilet 3 €
- 14. jaanuaril kell 12 Pagari mälestuskivi ja seltsimaja juures PAGARI LAHINGU 104. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE
- 14. jaanuaril kell 13 Alajõe kogukonnas VANNA UUSAASTA Mängud ja meelelahutus, kohvi- ja teelaud
- 18. jaanuaril kell 17 lisaku raamatukogus HUVITAVATE KOHTUMISTE KLUBIS külas kirjanik ja Sagadi metsamuuseumi juhataja Ain Kütt
- 22. jaanuaril kell 12 lisaku rahvamajas Mälumäng. Oodatud ka uued 3-liikmelised võistkonnad. Uutel tulijatel palume registreeruda tel 5886 6418 või e-posti aadressil: merle.pikhoff@alutagusevald.ee

NÄITUSED

- 15. detsember – 15. jaanuar esemenäitus „Jõuluime“ lisaku raamatukogus.
- Detsember 2022 – veebruar 2023 pabernukkude näitus mänguasjade kolleksionäär Heli Männi kogust Kurtna raamatukogu-seltsimajas.
- November–detsember Elle Mets fotode näitus Mäetaguse rahvamaja tribukoridoris.
- Detsember–jaanuar fotonäitus „Namiibia“ Iisaku raamatukogu trepialguses.
- Jaanuar–veebruar esemenäitus „Jäneseid jänes aastal“ Iisaku raamatukogus

TÄPSEM INFO
Alutaguse Huvikeskuse kodulehel
www.alutagusehuvikeskus.ee või
Alutaguse valla kodulehel
www.alutagusevald.ee/kalender

ALUTAGUSE HUVIKESKUS
tel 336 6963 ja 5885 9979,
e-posti aadress huvikeskus@alutagusevald.ee